

Indholdsfortegnelse.

67—80	for Amtsskolekassen	
	Amtsforsamlingen:	
	Amtsforsamlingen:	
88	Medlemmer	3
81—82	Valg paa Opmand	3
83	Referat af Sager	3, 57, 236, 237
	Nedsættelse af Komiteer	7
89	Omkostningerne ved Forhandlingernes Trykning	158
90	Amtsudvalgets Forslag til Budget	242
91	Valg af Revisorer til Regnskaberne	249—250
92	Berammelse af næste Møde	251
93	Approbation paa Beslutningerne	251
	Antegnelser og Decisioner:	
	Amtskommunens Regnskab for 1882	16
100—101	Amtsskolekassens — 1882	16
102—103	Aftenskolernes — 1882	17
	Amtsskolens — 1882	18
104	Do. Bestyrers — 1882	18
	Medicinalfondets — 1882	18—19
105	Veikassens — 1882	29
	Aandssvage Børn:	
106	Bidrag til Henning Svendsen Selmæs's Optagelse paa Institut, afslaaet	55
	Abnorme Børn:	
107	Kristiania Instituts Beretning om de for Amtet forpleiede Børn	34
	Reglement for Skolen	38
108	Bergens Instituts Beretning	40—45
109	Bidrag til Elen Samuelsdatter, afslaaet	55
	Undervisningslovens Ikrafttræden fra 1ste Juli 1883	56

	Side.
Blinde:	
Kristiania Instituts Beretning om Ole Andr. Olsen	46
Baadstøer:	
Oprettelse af Baadstøer i N. Rækvik og Molfarvik	212
Budgetter:	
for Amtsskolekassen	67—80
- Aftenskoler	87
- Amtsskolen	89
- Amtskommunen	242—248
- Amtsveikassen	243
Døvstumme:	
Beretning fra Balchens Institut	29
— - Thronhjems Institut	32
— - do. Taleskole	33
— - Døvstummeskolen i Bergen	47
Bidrag til Nikoline Olsdr. Havnvig	54
Undervisningslovens Ikrafttræden fra 1ste Juli 1883	56
Dampskibsselskabet:	
Forslag til Forandring i Bestyrelsen	111—133
Valg af Fuldmægtig ved Generalforsamlingen	248—249
Dyrlæge:	
Andragende om Reiestipendium, afslaaet	160
Fattilvæsen:	
Forslag til Oprettelse af Fattighuse i Amtet	213
Havnevæsen:	
Tilskud til Baadstøer i N. Rækvik og Molfarvik	212
Herredsdeling:	
Forslag til Deling af Transø, Berg, Skjærvø og Karlsø	133
Jordemødre:	
Anskaffelse af Dagbøger	207
Stipendium til Oplærelse	208

Landhusholdningsselskabet:	216
Beretning om Selskabets Virksomhed i 1882	218
Agronom Hansens Fjøsbefaringer m. v. i 1882	220
Den Sammes andre Reiser s. A.	226—232
Lars Eriksøns Fjøsbefaringer 1882	233
Uddrag af Regnskabet for 1882	234
Bevilgning til Selskabet for 1884—85	249—250
Valg paa Bestyrelse	249—250
Lapperne:	211
Amtets Skrivelse om Lappeopsynet	236 & 241
Præmie for Ræve til Lapper, afslaaet	236 & 241
Lovforslag:	156
Om Anlæg af Glidebaner og Snorledninger	235
Markedsafgift	235
Medicinalvæsen:	209
Sands Formandskabs Andragende om nyt Lægedistrikt	209
Lyngens Distriktslæges Godtgjørelse for Tilsyn med Sindssyge ophører	237
Laan til Lenvigs Distriktslæge mod Pant	238
<i>Sygehuset i Tromsø:</i>	
Beretning om foretagne Reparationer	171
Forslag til Bygningernes Istandsættelse	173—180
— - Anskaffelse af nyt Inventarium	180
— - Nedsættelse af Økonomens Bespisningsgodtgjørelse	182—194
Beretning om Sygehusets Virksomhed i 1882	198
Sygehusets Inventarieliste	199—203
Honorar for Sygehuskommissionen	236
Lægens Brug af en Sygestue	237
Valg paa Medlemmer af Sygehuskommissionen	249—250
<i>Skjærvø Sygehus:</i>	
Forslag til Forhøielse i Økonomens Bespisningsgodtgjørelse	194
Beretning om Sygehusets Virksomhed i 1882	205
Uddrag af Regnskabet for 1882	206

Karlshø Sygehus:

315	Beretning om Sygehusets Virksomhed i 1882	204
312	Ingeniør Tygens Regning for Tegninger til Lægeboligen	241
Matrikulskylden:		
302	Skyldens Fordeling paa Amterne 185—186 &	236
Regnskaber:		
302	Uddrag af Regnskabet for Amtskommunen i 1882	252
302—303	— — — — Amtsskolen for 1882	255
302	— — — — Veikassen	256
311	— — — — Aftenskoler	257
311	— — — — Amtsskolekassen	258
311	— — — — Medicinalfondet	259
Revisionen:		
302	Valg paa Revisorer af Regnskaberne for 1882	250
	Revisorernes Honorar	250
Kovdyrs Udryddelse:		
302	Præmie for endel Ræve til Lapper, afslaaet	236 & 241
302	Do. til Hillesø Ordfører for en Ræv	238
Sindssyge:		
311	Beretning om dem, som forpleies for Amtets Regning	48—54
Skydsvæsen:		
301	Ophævelse af Tilsigelsesskyds	210
Skolevæsen:		
301	Redegjørelse vedkommende Amtsskolekassen i 1882	57—61
302	Ikke benyttede Bidrag af Amtsskolekassen	62—66
302	Budgetforslag for Amtsskolekassen for 1883	67—80
302	Oversigtstabel til do.	81
302	Redegjørelse for Bevilgninger til Aftenskoler	85
	Bevilgning til Aftenskoler for 1883—84	87
301	Budgetforslag for Amtsskolen for 1883—84	89
302	Oversigt over Forandringer ved Skoleejendommene	91
302	Indberetning om Amtsskolen 1882—83	94—102

Regnskab for Amtsskolen for 1882—83	102
Byggelaan af Amtsskolekassen	103
Regnskab for Kvænangens Laan af Amtsskolekassen	104
Udgifterne til Aftenskolerne, foreslaaet Forandring heri,	105
Stortingets Bevilgning for 1883—84	106
Bidrag til Refsnæs Lærerbolig	107
Stedet, hvor Amtsskolen skal holdes	248—250
Valg paa Medlemmer af Amtsskolekommissionen	262
Fortegnelse over Lærere, bevilget Alderstillæg	
Telegraf:	
Linien Forlængelse fra Harstad til Sand	109
Veivæsen:	
Lenvigs Formandskabs Andragende om Udsættelse med Fuldførelse af	
Broen over Lakselven	160
Bidrag til Bro over Bardeelven ved Strømslid	162
Anvendelse af Statsbidraget for 1883—86	163—170
Kjøreredskabers Hjulbredde i Balsfjorden	170
Oprettelse af Baadstøer i N. Rækvik og Molfarvik	212

Sag Nr. 51. Sevold Lombnæs's Andragende om Reisetipendium for at uddanne sig til Dyrlæge.

Komiteens Indstilling er saalydende:

Fra
Komiteen Nr. 3.

I Anledning af Sag Nr. 51 skal Komiteen bemærke, at den ikke tror at kunne anbefale, at der for Tiden ansættes nogen Dyrlæge i Amtet og finder derfor heller ikke Grund til at tilraade at der gives noget Stipendium til Uddannelse af en saadan. Man tillader sig derfor at indstille til Amsformandskabet at fatte saadan

Beslutning:

Andragendet indvilges ikke.

Tromsø den 11te Juli 1883.

A. M. Helberg,
Formand.

John Hagen,
Sekretær.

Beslutning: Komiteens Indstilling bifaldt mod 2 Stemmer.

Mødet blev derpaa udsat til imorgen Formiddag Kl. 10.

N. J. Nilsen.

N. P. T. Nilsen.

Aar 1883 den 13de Juli fortsattes Forhandlingerne paa samme Sted som forhen og under samme Bestyrelse. Samtlige Ordførere vare tilstede.

Hvorda foretoges til Behandling:

Sag Nr. 13. Andragende fra Lenviks Formandskab om Udsættelse med Fuldførelse af Broen over Lakselven.

Andragendet med Amtmandens paategnede Anbefaling og Komiteens Indstilling er saalydende:

Til
Tromsø Amsformandskab.

Lenviks Kommune ansøgte forrige Aars Amsformandskab om Bevilgning af Amsveikassen til Bro over Laxelven, og haabede man at tilstaaes $\frac{3}{4}$ af det kalkulerede Beløb. Amsformandskabet bevilgede Halvparten blandt andet paa Betingelse af, at Formandskabet indestaar for Arbeidets Fuldførelse inden Udgangen af 1883. Paa Grund af, at Herredets Bidrag ved Amsformandskabets Beslutning vilde blive

større end paaregnet, maatte Sagen optages til fornyet Behandling. I Herredsstyrelsens Møde den 8de Januar d. A. blev Sagen ordnet, men da Tiden var bleven saa langt fremskreden, vilde det neppe lade sig gjøre at faa Broen færdig dette Aar, hvorfor man besluttede at indgaa til Amsformandskabet med Andragende om Udsættelse af Tiden for Arbeidets Fuldførelse til Udgangen af 1884 istedetfor 1883.

Dette Andragende fremkommer herved ærbødigst, idet bemærkes, at Mangel paa tilstrækkelig kyndig Ledelse af slige Arbeider her i Amtet ogsaa lægger Vanskeligheder iveien for en hurtig Udførelse.

Lenviks Formandskab, den 16de Mai 1883.

Ærbødigst

Oskar Eng.

Jeg anbefaler at Amsformandskabets Beslutning af 15de Juli 1882 (Forhandlingerne Side 197—8) forandres derhen, at der gives Lenviks Kommune Udsættelse med Fuldførelsen af Broen over Lakselven ved Finfjordvandet til Udgangen af Aaret 1884.

Tromsø Amt, den 29de Mai 1883.

Chr. Kjerschow.

Fra
Komiteen Nr. 1.

I Anledning af Sag Nr. 13 tillader Komiteen sig at indstille til Amsformandskabet at fatte saadan

Beslutning:

Lenviks Kommunes Andragende om Udsættelse med Fuldførelse af Broen over Lakselven ved Finfjordvandet til Udgangen af 1884 indvilges.

Tromsø den 10de Juli 1883.

L. B. Drevland,
Formand.

L. O. Larsen,
Sekretær.

Enstemmig Beslutning: Indstillingen bifaldes.

Sag Nr. 14. Andragende fra Bardo Formandskab om Bidrag til en Bro over Bardoelven ved Strømslid.

Andragendet med Amtmandens paategnede anbefaling og Komiteens Indstilling er saalydende:

Fra
Bardo Formandskab.

I Herredsstyrelsesmøde den 30te f. M. behandlede under Sag 10 følgende:
„Da Opsidderne paa øvre og nedre Indsæt, Strømsøren, Dalberg og Strømslid har det overmaade besværligt at naa frem til farbar Vei paa Grund af det slemme Terræn, der paa begge Sider af Bardoelven, og især paa dennes østre Side, gjør det umuligt at komme frem, har nævnte Opsiddere bestemt sig til at opbyde alle sine Kræfter for om muligt at faa anbragt Bro over Bardoelven tæt ovenfor Strømslid; men da en saadan Bro, der vil blive 23 Meter lang og efter billig Kalkule koste mindst 1000 Kroner, vil overstige nævnte Opsidderes Kræfter, har disse med Herredsstyrelsesmedlemmerne P. P. Strømsmo, I. P. Strømsmo, H. J. Løkstad og Iver B. Moen, der har beseet Brostedet, andraget om en Hjælp af 200 Kroner til nævnte Broarbeide.

I Anledning heraf fattedes saadan

enstemmig Beslutning:

Herredsstyrelsen andrager om, at der af Tromsø Amts Veikasse maa blive bevilget et Beløb af 100 Kroner til Broarbeidet ved Strømslid paa de Vilkaar, at der af Bardo Kommune tilstaaes et lignende Beløb.“

Hvilket Andragende bedes oversendt Hr. Amtmanden i Tromsø Amt.

Bardo Formandskab, 10de November 1882.

E. Forsæt.

Ved at forelægge nærværende Sag for Amtsformandskabet foreslaar jeg, at der fattes saadan

Beslutning:

Til en Bro over Bardoelven tæt ovenfor Gaarden Strømslid bevilges af Amtets Veikasse et Beløb af 100 Kroner under Betingelse af at Bardo Herredskom-

mune bevilger et lignende Beløb og derhos overtager Garantien for Broens Vedligeholdelse.

Tromsø Amt, 30te Mai 1883.

Til
Tromsø Amtsformandskab.

Chr. Kjerschow.

Fra
Komiteen Nr. 1.

I Anledning af Sag Nr. 14 indstilles til saadan

Beslutning:

Amtmandens Forslag bifaldes.

Tromsø den 11te Juli 1883.

L. B. Drevland,
Formand.

L. O. Larsen,
Sekretær.

Enstemmig Beslutning: Indstillingen bifaldes.

Sag Nr. 15. Anvendelsen af de til Fremme af Veiarbeider inden Amtet for Terminen 1883—86 bevilgede 80,000 Kr.

Amtmandens Skrivelse med Bilag og Komiteens Indstilling er saal.:

Fra
Amtmanden i Tromsø Amt.

Af de 80,000 Kroner, som ved Behandling af Veibudgettet for Trearsperioden 1880—83 blev bevilget til Fremme af Veiarbeider i Tromsø Amt, er hidtil disponeret følgende Beløb:

1. til Broer og Stikrender paa allerede oparbejdede Veie i Maalselven ved Kgl. Resolution af 30te August 1880 Kr. 20,000.00
 2. til Veianlægget Lyngseidet—Pollen:
 - a) ved Kgl. Resolution af 16de Juni 1881 Kr. 9000.00
 - b) ved do. af 10de Oktober 1881 8000.00 17,000.00
 3. til Vei fra Storstennæs til Sagelvvand i Balsfjord ved Kongelig Resolution af 10de Oktober 1881 17,000.00
- Transp. Kr. 54,000.00

13de Juli.
Transp. Kr. 54,000.00
" 10,000.00

4. til Veianlæg fra Bardo Kirke opover Bardo-Dalen mod Foshaug Kongelig Resolution af 10de Oktober 1881.
5. til Grusning, Broer og Stikrender paa oparbejdede Veie i Bardo Herred og til Grusning af Veistykket Gadskov (Øvrevand)—Kistefosbro i Salangens Herred " 6,000.00
Kongelig Resolution af 10de Oktober 1881.
6. til Veianlægget fra Øvrevand til Søveien i Salangens Herred ved Kgl. Resol. af 12te Februar 1883 et Beløb af Kr. 4900, hvoraf Kr. 1810 udredes som Rest af en tidligere Bevilgning for 1877—79, medens det øvrige udredes af den heromhandlede Bevilgning for Terminen 1880—83 med " 3,090.00
Altsaa ialt hidtil bevilget Kr. 73,090.00

Af Bevilgningen for 1880—83 er altsaa endnu udisponeret et Beløb af Kr. 6,910.00.

Efterat have leveret foranstaaende Oversigt over hvad der er disponeret af Bevilgningen for 1880—1883, fremlægger jeg hoslagte Skrivelse fra det Kongelige Departement for det Indre af 20de Juni d. A., hvori begjæres afgivet Udtalelse fra indeværende Aars Amtsformandskab angaaende Anvendelsen af det nu for Treaarsterminen 1ste Juli 1883—30te Juni 1886 til Veiarbejder i Tromsø Amt bevilgede Beløb 80,000 Kroner.

I denne Henseende skal jeg med Hensyn til efternævnte Arbejder bemærke Følgende:

- a. Broer og Stikrender paa allerede oparbejdede Veie i Maalselven. Ingeniør Lund har meddelt mig, at disse Arbejder anslaaes til i det Hele at ville koste omkring 30,500 Kroner. Deraf er som under Nr. 1 anført allerede bevilget 20,000 Kr. som fuldt ud er forbrugt. Jeg antager at det gjenstaaende af disse Arbejder, som saa længe have staaet paa Dagsordenen og som ere nødvendige for at gjøre de meget befærdede Veie i dette Distrikt fuldt brugbare, snaest muligt bør fuldføres. Jeg foreslaar saaledes dertil opført det resterende med 10,500 Kroner.
- b. Veianlægget Lyngseidet—Pollen, der efter seneste Opmaaling er 11,430 Meter

langt, antages efter hvad Ingeniør Lund har meddelt mig at komme til at koste 45,000 Kroner. Deraf er som under Nr. 2 anført bevilget 17,000 Kroner, som paa det nærmeste er forbrugt. Der skulde altsaa endnu udfordres 28,000 Kr., hvoraf jeg dog for Tiden kun vil foreslaa opført 10,000 Kroner. Efter Omstændighederne vil allerede derved en betydelig Lettelse være tilveiebragt for Færdselen langs Lyngsfjorden.

- c. Til Veianlægget i Balsfjord fra Skjærret til Storstennæs og derfra til Sagelvvand — idethele i en Længde af 12,360 Meter — antages der efter Opgave fra Ingeniør Lund overensstemmende med de sidste Detailoverslag at ville medgaa til Stykket:
Skjærret—Storstennæs ca.	Kr. 31,200.00
Storstennæs—Sagelvvand ca.	" 35,800.00
	<u>tilsam. Kr. 67,000.00</u>

Til det førstnævnte Stykke er hidtil intet bevilget. Til det sidstnævnte er derimod som forklaret under Nr. 3 bevilget 17,000 Kroner, hvoraf hidtil forbrugt henved 13,400 Kroner. Til Fuldførelse af dette sidste skal altsaa endnu udfordres en Bevilgning af omkring 18,800 Kroner. Da jeg antager, at dette Veistykke, for at kunne gjøre nogen betragtelig Nytte, snaest muligt bør søges fuldt oparbejdet, foreslaar jeg dertil opført omtrent hvad der endnu mangler, eller med en rund Sum indtil 19,000 Kroner.

Til Stykket Skjærret—Storstennæs, som ikke er fuldt saa paatrængende fornødent som det andet Stykke, opfører jeg for denne Gang intet.

- d. Af Veianlægget fra Bardo Kirke opover Dalen (omhandlet i Amtsformandskabsforhandlingerne for 1880 pag. 233 og 236) er nu planeret og gruset det 5720 Meter lange Stykke fra Bardo Kirke til Foshaug Bro. Dertil bevilgedes som under Nr. 4 anført 10,000 Kroner, hvoraf er medgaaet Kr. 9,087.45. For yderligere at lette Færdselen paa de nu næsten ufremkommelige Veie i den øvre Del af Bardo anser jeg det fornødent, at dette Veianlæg snaest muligt fortsættes fra Foshaug Bro til Joratverelv, til hvilken 3412 Meter lange Veistrækning der efter Ingeniør Lunds Meddelelse vil udfordres omkring 9,500 Kroner, som jeg altsaa foreslaar opført.

Hvis denne Indstilling følges, vil der af de senest bevilgede 80,000 Kroner

være disponeret en Sum af 49,000 Kroner. Hermed skulde jeg være mest tilbøielig til for Tiden at standse, idet jeg antager, at det vil være uhensigtsmæssigt og kostbart for det første at sprede Veiarbeidet inden dette Amt over flere Steder end de ovennævnte, og at det vilde være rigtigst at se Tiden an, førend man udtaler sig om Anvendelsen af de gjenstaaende 31,000 Kroner enten til Fortsættelse af noget af de ovennævnte eller til ny Veianlæg. For saavidt imidlertid Amtsformandskabet skulde være af en anden Mening og saaledes antage, at det allerede nu bør udtale sig om Anvendelsen af den hele for Treareet bevilgede Sum, skal jeg nævne følgende ny Anlæg:

e. Veianlæg paa Hindøen. Idet jeg henviser til hvad derom er anført i Amtsforhandlingerne for 1880 pag. 232 og for 1881 pag. 195, hvor det oplystes at Herredsstyrelsen under 8de Juni 1881 havde fattet en Beslutning, hvoraf det fremgik, at dens Flertal ikke ønskede dette Anlæg fremmet ved Kommunebidrag, skal jeg tilføie, at Sagen paany har været forhandlet i Herredsstyrelsens Møder den 28de November 1881 og 30te Januar 1882, og at der i sidste Møde med 14 mod 3 Stemmer fattedes Beslutning om $\frac{1}{5}$ Bidrag af Herredet. Udskrift af de nævnte Beslutninger følger.

Veianlæg mellem Sørreisen i Trano og Maalselven. Dette Anlæg er nævnt i Amtsforhandlingerne for 1877 pag. 202 under Navn: „Sørreisen—Rabaas—Andsvand—Fagerlid“ og i Forhandlingerne for 1879 pag. 198 under Navn: „Reisenstrømmen i Reisen—Finsundmoen i Maalselven“. I et kombineret Møde af Reisens Sogn samt Maalselvens og Bardo Herreders Formænd og Repræsentanter den 30te December 1879 blev der mod 2 Stemmer vedtaget $\frac{1}{5}$ Kommunebidrag til denne Vei. Ufskrift af denne Beslutning følger hermed.

Om Sagens Fremme er der paany andraget i Møde af Reisens Sogns Kommunebestyrelse den 5te Mai 1883, se Ordførerens hoslagte Skrivelse af 7de s. M. Noget detailleret Overslag over Omkostningerne haves ikke.

Disse to under e. og f. omhandlede Veianlæg anser jeg omtrent lige berettigede, og jeg vil derfor under den ovenfor nævnte Forudsætning tilraade, at man udtaler sig for at hvert af disse Anlæg af den her omhandlede Bevilgning faar indtil 15000 Kroner.

Der vil saaledes blive igjen af Bevilgningen for 1883—1886 Kr. 1000.00,

ligesom der af Bevilgningen for 1880—1883 efter hvad jeg ovenfor har forklaret endnu er udisponeret Kr. 6910.00, hvorhos der endelig paa det under Lit. d. nævnte Arbeide antages indsparet omkring Kr. 900.00 Om Anvendelse af disse mindre Beløb vil jeg for Tiden ikke udtale mig, da det kan forudsees, at endel Efterbevilgninger i Trearets Løb ville behøves.

Sluttelig skal jeg vedlægge to Andragender af 10de November 1882 fra Bardo Formandskab om Bidrag af de heromhandlede Midler til efternævnte Arbeider, med Hensyn til hvilke jeg skal bemærke Følgende:

g. Grusning, Broer og Stikrender paa det over Kobberyggen oparbejdede Veistykke i Bardo. Med Hensyn hertil bemærkes, at der som ovenfor under Nr. 5 nævnt allerede er bevilget 6000 Kr. til Grusning, Broer og Stikrender paa oparbejdede Vei i Bardo og til Grusning af et Veistykke i Salangen. Efter hvad Ingeniør Lund har meddelt mig, var af dette Beløb indtil 1ste Juni d. A. kun forbragt noget over 1400 Kroner. Noget fuldstændig Overslag over hvad der forresten vil medgaa, har jeg ikke, og da man saaledes for Tiden ikke kan udtale sig om hvorvidt det gjenstaaende Beløb bliver tilstrækkeligt eller ikke, finder jeg ikke Grund til at opføre noget hertil.

h. Veianlæggene fra Livelten til Livelttverelven og fra Forsæt til Forsættverelvere Stykker af den hidtil ikke ordentlig oparbejdede Vei, der fører fra Veianlægget over Kobberyggen og langs Salangselven til Bonæs. Dette Anlæg er nævnt i Amtsforhandlingerne for 1877 pag. 201 og i Forhandlingerne for 1879 pag. 198, paa sidste Sted under Navn: Livelten—Haakstad. Jeg erkjender vistnok at det vil være meget ønskeligt at faa ordentlig oparbejdet Vei op igjennem dette Dalføre, men under de mange Krav som gjøres til de her omhandlede Midler finder jeg for Tiden ikke Plads for denne Vei.

I Henhold til disse Bemærkninger indstiller jeg principaliter til Amtsformandskabet at fatte følgende

Beslutning:

Af de 80,000 Kroner, som for Treaarsterminen 1883—1886 af Statskassen ere bevilgede til Veiarbeider i Tromsø Amt, anbefales for Tiden bevilget:

A. til Broer og Stikrender paa allerede oparbejdede Vei i Maalselvens Herred Kr. 10,500.00

indtil Transp. Kr. 10,500.00

	13de Juli.
B. til Veianlægget Lyngseidet—Pollen i Lyngens Herred indtil . . .	Transp. Kr. 10,500.00
C. - do. Storstennæs—Sagelvvand i Balsfjords Herred indtil . . .	" 10,000.00
D. - do. fra Foshaug Bro til Joratverelv i Bardo Herred indtil . . .	" 9,500.00
	tilsam. Kr. 49,000.00

E. Om Anvendelse af Resten Kr. 31000 forbeholder Amtsformandskabet sig senere at afgive Erklæring.

For det Tilfælde at Amtsformandskabet, som jeg før har omhandlet, allerede nu tror at burde udtale sig om det hele Beløb, foreslaar jeg subsidialiter istedetfor Post E. tilført:

E. til Paabegyndelse af Veianlæg paa Hindøen i Trondenes Herred indtil	Kr. 15000.00
F. til Paabegyndelse af Veianlæg fra Sørreisen i Tranø Herred til Veien i Maalselven indtil	" 15000.00
G. Resten forbeholdes til uforudseede Udgifter med	" 1000.00
	hvored tilsammen udkommer <u>Kr. 80000.00</u>

Tromsø, 6te Juli 1883.

Til
Tromsø Amtsformandskab.

Chr. Kjerschow.

Fra
Den Kongelige Norske Regjerings
Departement for det Indre.

Under Henviisning til Storthings-Proposition Nr. 10 for 1883 om Bevilgning til Veivæsenets Fremme i Budgetterminen 1ste Juli 1883—30te Juni 1884 samt til vedlagte Aftryk af Storthingets Veikommittees Indstilling af 8de Juni 1883, Bogstav A—E, der ved Storthingets Beslutning af 16de næstefter er bifaldt, skal man henstille til Hr. Amtmanden at søge erhvervet Udtalelse af førstkommende Amtsformandskab angaaende Disposition af det uden nærmere Betegnelse af Anvendelsen til Veiarbejder i Tromsø Amt for Trearsperioden 1ste Juli 1883—30te Juni 1886 opførte Beløb Kr. 80,000.00, samt i Tilfælde Vedtagelser af det ifølge Storthingets Beslutning fornødne Bidrag.

Christiania den 20de Juni 1883.

C. Jensen.

Til
Amtmanden i Tromsø Amt.

H. Riddervold,

Fra
Kommitteen Nr. 1.

I Anledning Sag No. 15 har der inden Kommitteen været nogen Meningsforskjel angaaende Restbeløbet under Ltr. E. i Hr. Amtmandens Forslag, idet tvende Medlemmer O. Andersen og A. Olsen Rensaa, kun med Forbehold under Forhandlingerne i Amtsformandskabet at fremsætte eller slutte sig til fremsættendes afvigende Forslag, tiltræder nærværende Indstilling.

Kommitteen tillader sig at indstille til saadan

Beslutning:

Amtmandens Forslag bifaldes saaledes:

A. til Broer og Stikrender paa allerede oparbejdede Veie i Maalselvens Herred indtil	Kr. 10,500.00
B. til Veianlægget Lyngseidet—Pollen i Lyngens Herred indtil	" 10,000.00
C. til Veianlægget Storstennæs—Sagelvvand i Balsfjordens Herred indtil	" 19,000.00
D. til Veianlægget fra Foshaug Bro til Joratverelv i Bardo Herred indtil	" 9,500.00
	Tilsam. Kr. 49,000.00
E. til Paabegyndelse af Veianlæg paa Hindøen i Trondenes Herred indtil	Kr. 15,000.00
F. til Paabegyndelsen af Veianlæg fra Sørreisen i Tranø Herred til Veien i Maalselven indtil	" 15,000.00
G. Resten forbeholdes til uforudseede Udgifter med	" 1,000.00
	Tilsam. Kr. 31,000.00

hvored tilsammen udkommer Kr. 80,000.00

Tromsø den 12te Juli 1883.

L. B. Drevland,
Formand.

L. O. Larsen,
Sekretær.

Ordfører Eng fremsatte følgende Forslag:

1. Der afstemmes over F. før over E.
2. Under F. sættes 20,000 istedetfor 15,000.

3. Principaliter: E. udgaar og under G. sættes 11,000;

Subsidiært: under E. sættes 10,000 istedetfor 15,000;

4. I Tilfælde af, at det foreslaaes bevilget noget til Hindøveien, skal tilføies: „Paa Betingelse af at Anlægget bifaldes af Herredsstyrelsen efter fornyet Behandling.“

Votering foretoges derpaa over Indstillingens Litr. A, B, C, D, der enstemmig bifaldtes.

Ved Votering over Engs Forslag No. 1, vedtoges dette mod 6 Stemmer.

Derpaa voteredes alternativt mellem Engs Forslag No. 2 og Indstillingens

Litr. F, hvorved Komiteens Indstilling bifaldtes mod 7 St.

Ved Votering over Engs principale Forslag No. 3, blev dette forkastet mod 7 St.

Ved alternativ Votering mellem Engs subsidiære Forslag No. 3 og Komiteens Indstilling Litr. E. blev Indstillingen bifaldt mod 8 St.

Engs Forslag No. 4 bifaldtes mod 7 Stemmer.

Endelig bifaldtes Komiteens Indstilling Litr. G. enstemmig.

Sag No. 16. Om Hjulbredden for Kjøreredskeer paa Veiene i Balsfjorden.

Amtmandens Skrivelse og Komiteens Indstilling er saalydende:

Fra

Amtmanden i Tromsø Amt.

I Henhold til vedlagte Forestilling fra Kirkesanger J. R. Nilsen og den i Udskrift ligeledes vedlagte enstemmige Beslutning af Balsfjordens Herredsstyrelse i Mødet den 2den Juni 1883 henstiller jeg til Amsformandskabet at fatte følgende

Beslutning:

Amsformandskabet samtykker i at Bestemmelserne i den af Amtet den 12te Juli 1881 §§ 1—3 udfærdigede Veiplakat indeholdende Regler for Brug af Kjøreredskeer paa visse Veie inden Tromsø Amt gjøres gjældende for de Veianlæg inden Balsfjordens Herred, som oparbeides med Bidrag af offentlige Midler.

Tromsø den 8de Juni 1883.

Chr. Kjerschow.

Til

Tromsø Amsformandskab.

Fra
Komiteen Nr. 1.

I Anledning af Sag No. 16 indstilles til saadan

Beslutning:

Amtmandens Forslag bifaldes.

Tromsø den 10de Juli 1883.

L. B. Drevland,
Formand.

L. O. Larsen,
Sekretær.

Enstemmig Beslutning: Indstillingen bifaldes.

Sag No. 17. Beretning fra Sygehuskommissionen om foretagne Reparationer ved Amtets Sygehus.

Sygehuskommissionens Indberetning og Komiteens Indst. er saal.:

Beretning fra Tromsø Amts Sygehuskommission om Anvendelsen af de i 1882 til Reparationer m. m. ved Amtets Sygehus bevilgede Midler.

Ved Beslutning af 13de Juli 1882 blev der til Istandsættelse af og Oppudsning i Sygehuset bevilget for Aaret 1882—1883 tilsammen, naar medregnes det til uforudseede Udgifter opførte Beløb, Kr. 1350.00 og til Anskaffelse af det nødvendige Inventar Kr. 290.

Samtlige Arbeider, hvortil Amsformandskabet i 1882 bevilgede Penge er udførte. Foruden de bestemte paapegede har ogsaa Kommissionen maattet udføre endel Arbeider for de til uforudseede Udgifter bevilgede Midler. Dette har især været Tilfælde i Badehuset, hvor flere Reparationer, der uden at være tagne med i Overslaget, saavel ved Dampovnen som ved Rørgangene er bleven udført.

Til Udførelse af de forskjellige Arbeider har man saavidt muligt søgt at vælge den dertil beleiligste Tid. Paa Grund heraf er enkelte Arbeider, som Maling af Planker, Maling af Gulvet i Lægeboligens Hjørnesal m. m. først udført isommer. Ved Reparationen af Sylmuren under Vedsjaaen, hvilket Arbeide først i den sidste Tid er udført, viste det sig, at selve Huset tiltrængte nogen Reparation, især var dette Tilfældet med den nordre Røstvæg, hvor Sylstokken var raadden og Væggen sprængt ud ved Kulmassen. Denne Reparation, der nærmest var at henføre til de,

Sag Nr. 14. Andragende fra Bardo Formandskab om Bidrag til en Bro over Bardoelven ved Strømslid.

Andragendet med Amtmandens paategnede Anbefaling og Komiteens Indstilling er saalydende:

Fra
Bardo Formandskab.

I Herredsstyrelsesmøde den 30te f. M. behandledes under Sag 10 følgende:
„Da Opsidderne paa øvre og nedre Indsæt, Strømsøren, Dalberg og Strømslid har det overmaade besværligt at naa frem til farbar Vei paa Grund af det slemme Terræn, der paa begge Sider af Bardoelven, og især paa dennes østre Side, gjør det umuligt at komme frem, har nævnte Opsiddere bestemt sig til at opbyde alle sine Kræfter for om muligt at faa anbragt Bro over Bardoelven tæt ovenfor Strømslid; men da en saadan Bro, der vil blive 28 Meter lang og efter billig Kalkule koste mindst 1000 Kroner, vil overstige nævnte Opsidderes Kræfter, har disse med Herredsstyrelsesmedlemmerne P. P. Strømsmo, I. P. Strømsmo, H. J. Løkstad og Iver B. Moen, der har beseet Brostedet, andraget om en Hjælp af 200 Kroner til nævnte Broarbeide.

I Anledning heraf fattedes saadan

enstemmig Beslutning:

Herredsstyrelsen andrager om, at der af Tromsø Amts Veikasse maa blive bevilget et Beløb af 100 Kroner til Broarbeidet ved Strømslid paa de Vilkaar, at der af Bardo Kommune tilstaaes et lignende Beløb.“

Hvilket Andragende bedes oversendt Hr. Amtmanden i Tromsø Amt.

Bardo Formandskab, 10de November 1882.

E. Forsæt.

Ved at forelægge nærværende Sag for Amtsformandskabet foreslaar jeg, at der fattes saadan

Beslutning:

Til en Bro over Bardoelven tæt ovenfor Gaarden Strømslid bevilges af Amtets Veikasse et Beløb af 100 Kroner under Betingelse af at Bardo Herredskom-

mune bevilger et lignende Beløb og derhos overtager Garantien for Broens Vedligeholdelse.

Tromsø Amt, 30te Mai 1883.

Til
Tromsø Amtsformandskab.

Chr. Kjerschow.

Fra
Komiteen Nr. 1.

I Anledning af Sag Nr. 14 indstilles til saadan

Beslutning:

Amtmandens Forslag bifaldes.

Tromsø den 11te Juli 1883.

L. B. Dreyland,
Formand.

L. O. Larsen,
Sekretær.

Enstemmig Beslutning: Indstillingen bifaldes.

Sag Nr. 15. Anvendelsen af de til Fremme af Veiarbeider inden Amtet for Terminen 1883—86 bevilgede 80,000 Kr.

Amtmandens Skrivelse med Bilag og Komiteens Indstilling er saal.:

Fra
Amtmanden i Tromsø Amt.

Af de 80,000 Kroner, som ved Behandling af Veibudgettet for Trearsperioden 1880—83 blev bevilget til Fremme af Veiarbeider i Tromsø Amt, er hidtil disponeret følgende Beløb:

1. til Broer og Stikrender paa allerede oparbejdede Veie i Maalselven ved Kgl. Resolution af 30te August 1880	Kr. 20,000.00
2. til Veianlægget Lyngseidet—Pollen:	
a) ved Kgl. Resolution af 16de Juni 1881	Kr. 9000.00
b) ved do. af 10de Oktober 1881	8000.00
	„ 17,000.00
3. til Vei fra Storstennæs til Sagelvvand i Balsfjord ved Kongelig Resolution af 10de Oktober 1881	„ 17,000.00
	Transp. Kr. 54,000.00

Transp. Kr. 54,000.00
 " 10,000.00

4. til Veianlæg fra Bardo Kirke opover Bardo-Dalen mod Foshaug
 Kongelig Resolution af 10de Oktober 1881.
5. til Grusning, Broer og Stikrender paa oparbejdede Veie i Bardo
 Herred og til Grusning af Veistykket Gadskov (Øvrevand)—
 Kistefosbro i Salangens Herred " 6,000.00
 Kongelig Resolution af 10de Oktober 1881.
6. til Veianlægget fra Øvrevand til Søveien i Salangens Herred ved
 Kgl. Resol. af 12te Februar 1883 et Beløb af Kr. 4900, hvoraf
 Kr. 1810 udredes som Rest af en tidligere Bevilgning for 1877
 —79, medens det øvrige udredes af den heromhandlede Bevilg-
 ning for Terminen 1880—83 med " 3,090.00

Altsaa ialt hidtil bevilget Kr. 73,090.00

Af Bevilgningen for 1880—83 er altsaa endnu udisponeret et Beløb af Kr. 6,910.00.

Efterat have leveret foranstaaende Oversigt over hvad der er disponeret af Bevilgningen for 1880—1883, fremlægger jeg hoslagte Skrivelse fra det Kongelige Departement for det Indre af 20de Juni d. A., hvori begjæres afgivet Udtalelse fra indeværende Aars Amtformandskab angaaende Anvendelsen af det nu for Trears-terminen 1ste Juli 1883—30te Juni 1886 til Veiarbejder i Tromsø Amt bevilgede Beløb 80,000 Kroner.

I denne Henseende skal jeg med Hensyn til efternævnte Arbejder bemærke Følgende:

- a. Broer og Stikrender paa allerede oparbejdede Veie i Maalselven. Ingeniør Lund har meddelt mig, at disse Arbejder anslaaes til i det Hele at ville koste omkring 30,500 Kroner. Deraf er som under Nr. 1 anført allerede bevilget 20,000 Kr. som fuldt ud er forbrugt. Jeg antager at det gjenstaaende af disse Arbejder, som saa længe have staaet paa Dagsordenen og som ere nødvendige for at gjøre de meget befærdede Veie i dette Distrikt fuldt brugbare, snarest muligt bør fuldføres. Jeg foreslaar saaledes dertil opført det resterende med 10,500 Kroner.
- b. Veianlægget Lyngsøidet—Pollen, der efter seneste Opmaaling er 11,430 Meter

langt, antages efter hvad Ingeniør Lund har meddelt mig at komme til at koste 45,000 Kroner. Deraf er som under Nr. 2 anført bevilget 17,000 Kroner, som paa det nærmeste er forbrugt. Der skulde altsaa endnu udfordres 28,000 Kr., hvoraf jeg dog for Tiden kun vil foreslaa opført 10,000 Kroner. Efter Omstændighederne vil allerede derved en betydelig Lettelse være tilveiebragt for Færdselen langs Lyngsfjorden.

- c. Til Veianlægget i Balsfjord fra Skjærret til Storstennæs og derfra til Sagelvvand — idethele i en Længde af 12,360 Meter — antages der efter Opgave fra Ingeniør Lund overensstemmende med de sidste Detailoverslag at ville medgaa til Stykket:

Skjærret—Storstennæs ca. Kr. 31,200.00
 Storstennæs—Sagelvvand ca. " 35,800.00
 tilsam. Kr. 67,000.00

Til det førstnævnte Stykke er hidtil intet bevilget. Til det sidstnævnte er derimod som forklaret under Nr. 3 bevilget 17,000 Kroner, hvoraf hidtil forbrugt henved 13,400 Kroner. Til Fuldførelse af dette sidste skal altsaa endnu udfordres en Bevilgning af omkring 18,800 Kroner. Da jeg antager, at dette Veistykke, for at kunne gjøre nogen betragtelig Nytte, snarest muligt bør søges fuldt oparbejdet, foreslaar jeg dertil opført omtrent hvad der endnu mangler, eller med en rund Sum indtil 19,000 Kroner.

Til Stykket Skjærret—Storstennæs, som ikke er fuldt saa paatrængende fornødent som det andet Stykke, opfører jeg for denne Gang intet.

- d. Af Veianlægget fra Bardo Kirke opover Dalen (omhandlet i Amtformandskabsforhandlingerne for 1880 pag. 233 og 236) er nu planeret og gruset det 5720 Meter lange Stykke fra Bardo Kirke til Foshaug Bro. Dertil bevilgedes som under Nr. 4 anført 10,000 Kroner, hvoraf er medgaaet Kr. 9,087.45. For yderligere at lette Færdselen paa de nu næsten ufremkommelige Veie i den øvre Del af Bardo anser jeg det fornødent, at dette Veianlæg snarest muligt fortsættes fra Foshaug Bro til Joratverelv, til hvilken 3412 Meter lange Veistrækning der efter Ingeniør Lunds Meddelelse vil udfordres omkring 9,500 Kroner, som jeg altsaa foreslaar opført.

Hvis denne Indstilling følges, vil der af de senest bevilgede 80,000 Kroner

være disponeret en Sum af 49,000 Kroner. Hermed skulde jeg være mest tilbøielig til for Tiden at standse, idet jeg antager, at det vil være uhensigtsmæssigt og kostbart for det første at sprede Veiarbeidet inden dette Amt over flere Steder end de ovennævnte, og at det vilde være rigtigst at se Tiden an, førend man udtaler sig om Anvendelsen af de gjenstaaende 31,000 Kroner enten til Fortsættelse af noget af de ovennævnte eller til ny Veianlæg. For saavidt imidlertid Amtsformandskabet skulde være af en anden Mening og saaledes antage, at det allerede nu bør udtale sig om Anvendelsen af den hele for Treareet bevilgede Sum, skal jeg nævne følgende ny Anlæg:

e. Veianlæg paa Hindøen. Idet jeg henviser til hvad derom er anført i Amtsforhandlingerne for 1880 pag. 232 og for 1881 pag. 195, hvor det oplystes at Herredsstyrelsen under 8de Juni 1881 havde fattet en Beslutning, hvoraf det fremgik, at dens Flertal ikke ønskede dette Anlæg fremmet ved Kommunebidrag, skal jeg tilføie, at Sagen paany har været forhandlet i Herredsstyrelsens Møder den 25de November 1881 og 30te Januar 1882, og at der i sidste Møde med 14 mod 3 Stemmer fattedes Beslutning om $\frac{1}{5}$ Bidrag af Herredet. Udskrift af de nævnte Beslutninger følger.

f. Veianlæg mellem Sørreisen i Tranø og Maalselven. Dette Anlæg er nævnt i Amtsforhandlingerne for 1877 pag. 202 under Navn: „Sørreisen—Rabaas—Andsvand—Fagerlid“ og i Forhandlingerne for 1879 pag. 198 under Navn: „Reisestrømmen i Reisen—Finsundmoen i Maalselven“. I et kombineret Møde af Reisens Sogn samt Maalselvens og Bardo Herreders Formænd og Repræsentanter den 30te December 1879 blev der mod 2 Stemmer vedtaget $\frac{1}{5}$ Kommunebidrag til denne Vei. Udskrift af denne Beslutning følger hermed.

Om Sagens Fremme er der paany andraget i Møde af Reisens Sogns Kommunebestyrelse den 5te Mai 1883, se Ordførerens hoslagte Skrivelse af 7de M. Noget detailleret Overslag over Omkostningerne haves ikke.

Disse to under e. og f. omhandlede Veianlæg anser jeg omtrent lige berettigede, og jeg vil derfor under den ovenfor nævnte Forudsætning tilraade, at man udtaler sig for at hvert af disse Anlæg af den her omhandlede Bevilgning faar indtil 15000 Kroner.

Der vil saaledes blive igjen af Bevilgningen for 1883—1886 Kr. 1000.00,

ligesom der af Bevilgningen for 1880—1883 efter hvad jeg ovenfor har forklaret endnu er udisponeret Kr. 6910.00, hvorhos der endelig paa det under Lit. d. nævnte Arbeide antages indsparet omkring Kr. 900.00 Om Anvendelse af disse mindre Beløb vil jeg for Tiden ikke udtale mig, da det kan forudsæes, at endel Efterbevilgninger i Trearets Løb ville behøves.

Sluttelig skal jeg vedlægge to Andragender af 10de November 1882 fra Bardo Formandskab om Bidrag af de heromhandlede Midler til efternævnte Arbeider, med Hensyn til hvilke jeg skal bemærke Følgende:

g. Grusning, Broer og Stikrender paa det over Kobberyggen oparbejdede Veistykke i Bardo. Med Hensyn hertil bemærkes, at der som ovenfor under Nr. 5 nævnt allerede er bevilget 6000 Kr. til Grusning, Broer og Stikrender paa oparbejdede Veie i Bardo og til Grusning af et Veistykke i Salangen. Efter hvad Ingeniør Lund har meddelt mig, var af dette Beløb indtil 1ste Juni d. A. kun forbragt noget over 1400 Kroner. Noget fuldstændig Overslag over hvad der forresten vil medgaa, har jeg ikke, og da man saaledes for Tiden ikke kan udtale sig om hvorvidt det gjenstaaende Beløb bliver tilstrækkeligt eller ikke, finder jeg ikke Grund til at opføre noget hertil.

h. Veianlæggene fra Livelten til Livelttverelven og fra Forsæt til Forsættverelvere Stykker af den hidtil ikke ordentlig oparbejdede Vei, der fører fra Veianlægget over Kobberyggen og langs Salangselven til Bonæs. Dette Anlæg er nævnt i Amtsforhandlingerne for 1877 pag. 201 og i Forhandlingerne for 1879 pag. 198, paa sidste Sted under Navn: Livelten—Haakstad. Jeg erkjender vistnok at det vil være meget ønskeligt at faa ordentlig oparbejdet Vei op igjennem dette Dalføre, men under de mange Krav som gjøres til de her omhandlede Midler finder jeg for Tiden ikke Plads for denne Vei.

I Henhold til disse Bemærkninger indstiller jeg principaliter til Amtsformandskabet at fatte følgende

Beslutning:

Af de 80,000 Kroner, som for Treaarsterminen 1883—1886 af Statskassen ere bevilgede til Veiarbeider i Tromsø Amt, anbefales for Tiden bevilget:

A. til Broer og Stikrender paa allerede oparbejdede Veie i Maalselvens Herred	Kr. 10,500.00
indtil	Transp. Kr. 10,500.00

	13de Juli.
B. til Veianlægget Lyngseidet—Pollen i Lyngens Herred indtil . . .	Transp. Kr. 10,500.00
C. - do. Storsteennæs—Sagelvrvand i Balsfjords Herred indtil . . .	” 10,000.00
D. - do. fra Foshaug Bro til Joratverelv i Bardo Herred indtil . . .	” 19,000.00
	” 9,500.00
	tilsam. Kr. 49,000.00

E. Om Anvendelse af Resten Kr. 31000 forbeholder Amtsformandskabet sig senere at afgive Erklæring.

For det Tilfælde at Amtsformandskabet, som jeg før har omhandlet, allerede nu tror at burde udtale sig om det hele Beløb, foreslaar jeg subsidialiter istedetfor Post E. tilfort:

E. til Paabegyndelse af Veianlæg paa Hindøen i Trondenæs Herred indtil	Kr. 15000.00
F. til Paabegyndelse af Veianlæg fra Sørreisen i Tranø Herred til Veien i Maalselven indtil	” 15000.00
G. Resten forbeholdes til uforudseede Udgifter med	” 1000.00
	hvorved tilsammen udkommer <u>Kr. 80000.00</u>

Tromsø, 6te Juli 1883.

Til
Tromsø Amtsformandskab.

Chr. Kjerschow.

Fra
Den Kongelige Norske Regjerings
Departement for det Indre.

Under Henvisning til Stortingets-Proposition Nr. 10 for 1883 om Bevilgning til Veivæsenets Fremme i Budgetterminen 1ste Juli 1883—30te Juni 1884 samt til vedlagte Aftryk af Stortingets Veikommittees Indstilling af 8de Juni 1883, Bogstav A—E, der ved Stortingets Beslutning af 16de næstefter er bifaldt, skal man henstille til Hr. Amtmanden at søge erhvervet Udtalelse af førstkommende Amtsformandskab angaaende Disposition af det uden nærmere Betegnelse af Anvendelsen til Veiarbejder i Tromsø Amt for Trearsperioden 1ste Juli 1883—30te Juni 1886 opførte Beløb Kr. 80,000.00, samt i Tilfælde Vedtagelser af det ifølge Stortingets Beslutning fornødne Bidrag.

Christiania den 20de Juni 1883.

C. Jensen.

Til
Amtmanden i Tromsø Amt.

H. Riddervold,

Fra
Kommitteen Nr. 1.

I Anledning Sag No. 15 har der inden Kommitteen været nogen Meningsforskjel angaaende Restbeløbet under Ltr. E. i Hr. Amtmandens Forslag, idet tvende Medlemmer O. Andersen og A. Olsen Rensaa, kun med Forbehold under Forhandlingerne i Amtsformandskabet at fremsætte eller slutte sig til fremsættendes afvigende Forslag, tiltræder nærværende Indstilling.

Kommitteen tillader sig at indstille til saadan

Beslutning:

Amtmandens Forslag bifaldes saaledes:

A. til Broer og Stikrender paa allerede oparbejdede Veie i Maalselvns Herred indtil	Kr. 10,500.00
B. til Veianlægget Lyngseidet—Pollen i Lyngens Herred indtil	” 10,000.00
C. til Veianlægget Storsteennæs—Sagelvrvand i Balsfjordens Herred indtil	” 19,000.00
D. til Veianlægget fra Foshaug Bro til Joratverelv i Bardo Herred indtil	” 9,500.00
	Tilsam. Kr. 49,000.00
E. til Paabegyndelse af Veianlæg paa Hindøen i Trondenæs Herred indtil	Kr. 15,000.00
F. til Paabegyndelsen af Veianlæg fra Sørreisen i Tranø Herred til Veien i Maalselven indtil	” 15,000.00
G. Resten forbeholdes til uforudseede Udgifter med	” 1,000.00
	Tilsam. Kr. 31,000.00

hvorved tilsammen udkommer Kr. 80,000.00

Tromsø den 12te Juli 1883.

L. B. Drevland,
Formand.

L. O. Larsen,
Sekretær.

Ordfører Eng fremsatte følgende Forslag:

1. Der afstemmes over F. før over E.
2. Under F. sættes 20,000 istedetfor 15,000.

3. Principaliter: E. udgaar og under G. sættes 11,000;

Subsidiært: under E. sættes 10,000 istedetfor 15,000;

4. I Tilfælde af, at det foreslaaes bevilget noget til Hindøveien, skal tilføies: „paa Betingelse af at Anlægget bifaldes af Herredsstyrelsen efter fornyet Behandling.“

Votering foretoges derpaa over Indstillingens Litr. A, B, C, D, der enstemmig bifaldtes.

Ved Votering over Engs Forslag No. 1, vedtoges dette mod 6 Stemmer.

Derpaa voteredes alternativt mellem Engs Forslag No. 2 og Indstillingens Litr. F, hvorved Komiteens Indstilling bifaldtes mod 7 St.

Ved Votering over Engs principale Forslag No. 3, blev dette forkastet mod 7 St.

Ved alternativ Votering mellem Engs subsidiære Forslag No. 3 og Komiteens Indstilling Litr. E. blev Indstillingen bifaldt mod 8 St.

Engs Forslag No. 4 bifaldtes mod 7 Stemmer.

Endelig bifaldtes Komiteens Indstilling Litr. G. enstemmig.

Sag No. 16. Om Hjulbredden for Kjøreredskaber paa Veiene i Balsfjorden.

Amtmandens Skrivelse og Komiteens Indstilling er saalydende:

Fra

Amtmanden i Tromsø Amt.

I Henhold til vedlagte Forestilling fra Kirkesanger J. R. Nilsen og den i Udskrift ligeledes vedlagte enstemmige Beslutning af Balsfjordens Herredsstyrelse i Mødet den 2den Juni 1883 henstiller jeg til Amtsformandskabet at fatte følgende

Beslutning:

Amtsformandskabet samtykker i at Bestemmelserne i den af Amtet den 12te Juli 1881 §§ 1—3 udfærdigede Veiplakat indeholdende Regler for Brug af Kjøreredskaber paa visse Veie inden Tromsø Amt gjøres gjældende for de Veianlæg inden Balsfjordens Herred, som oparbejdes med Bidrag af offentlige Midler.

Tromsø den 8de Juni 1883.

Chr. Kjerschow.

Til
Tromsø Amtsformandskab.

Fra

Komiteen Nr. 1.

I Anledning af Sag No. 16 indstilles til saadan

Beslutning:

Amtmandens Forslag bifaldes.

Tromsø den 10de Juli 1883.

L. B. Drevland,
Formand.

L. O. Larsen,
Sekretær.

Enstemmig Beslutning: Indstillingen bifaldes.

Sag No. 17. Beretning fra Sygehuskommissionen om foretagne Reparationer ved Amtets Sygehus.

Sygehuskommissionens Indberetning og Komiteens Indst. er saal.:

Beretning fra Tromsø Amts Sygehuskommission om Anvendelsen af de i 1882 til Reparationer m. m. ved Amtets Sygehus bevilgede Midler.

Ved Beslutning af 13de Juli 1882 blev der til Istandsættelse af og Oppudsning i Sygehuset bevilget for Aaret 1882—1883 tilsammen, naar medregnes det til uforudseede Udgifter opførte Beløb, Kr. 1350.00 og til Anskaffelse af det nødvendige Inventar Kr. 290.

Samtlige Arbejder, hvortil Amtsformandskabet i 1882 bevilgede Penge er udførte. Foruden de bestemte paapegede har ogsaa Kommissionen maattet udføre endel Arbejder for de til uforudseede Udgifter bevilgede Midler. Dette har især været Tilfælde i Badehuset, hvor flere Reparationer, der uden at være tagne med i Overslaget, saavel ved Dampovnen som ved Rørgangene er bleven udført.

Til Udførelse af de forskellige Arbejder har man saavidt muligt søgt at vælge den dertil beleiligste Tid. Paa Grund heraf er enkelte Arbejder, som Maling af Planker, Maling af Gulvet i Løgeboligens Hjørnesal m. m. først udført isommer. Ved Reparationen af Sylmuren under Vedsjaaen, hvilket Arbejde først i den sidste Tid er udført, viste det sig, at selve Huset tiltrængte nogen Reparation, især var dette Tilfældet med den nordre Røstvæg, hvor Sylstokken var raadden og Væggen sprængt ud ved Kulmassen. Denne Reparation, der nærmest var at henføre til de,

Erklæring:

Man drister sig ikke til at udtale, at Opsynet for det første aldeles bør ophæves, men tror dog, at det betydeligt kan indskrænkes.

Tromsø den 13de Juli 1883.

A. M. Helberg,
Formand.

John Hagen,
Sekretær.

Enstemmig Beslutning: Indstillingen bifaldes.

Sag Nr. 52. Om Amtsbidrag til Oprettelse af Baadstøer i Nordre Rækvik og Molfarvik paa Arnøen.

Amtmandens Skrivelse og Komiteens Indstilling er saalydende:

Fra
Amtmanden i Tromsø Amt.

Herved fremlægges for Amtsformandskabet følgende Dokumenter:

1. Skrivelse fra Havnedirektøren med tilhørende Bilage, hvoraf vil sees at der er udarbejdet Plan og Beregning til følgende Arbejder paa Arnøen i Skjærvo Herred:

a. Baadstø i nordre Rækvik	Kr. 2500.00
b. Landingsstø i Molfarvik	„ 1300.00
	Tilsam. Kr. 3800.00

Der anføres i Direktørens Skrivelse, at man, forinden videre foretages, bør søge tilveiebragt Tilbud om Bidrag fra Amt, Herred og muligens Private.

2. Skrivelse fra Skjærvo Formandskab af 16de Juni 1883, hvoraf fremgaar, at der af to Private inden Herredet er tegnet Bidrag tilsammen Kr. 150 og at Skjærvo Herredsstyrelse i Mødet den 8de s. M. enstemmig af Herredskassen har bevilget 300 Kroner til disse Arbejder. De til Skrivelsen hørende Bilage følge.

Skjærvo Formandskab andrager nu om at der af Amtskommunen maa bevilges et ligesaa stort Bidrag som det, der tilskydes af Herredet og Private tilsammen.

Dette Andragende henstiller jeg til Amtsformandskabets Afgjørelse, idet jeg skal tilføie, at der efter de foreliggende Omstændigheder synes mig at være Grund ogsaa for Amtskommunen til at yde et passende Bidrag til disse Arbejder.

Tromsø den 30te Juni 1883.

Til
Tromsø Amtsformandskab.

Chr. Kjerseliov.

Fra
Komiteen Nr. 3.

Sag Nr. 52.

Komiteen anser det omhandlede Foretagende for at være af stor Betydning, da der udenfor de paagjældende Steder er et udmærket godt Fiskehav. Man vil derfor anbefale dets Udførelse paa det bedste. Man antager at Amtskommunen derfor ligesom Herredet bør bidrage til Arbejdets Udførelse og indstiller til Amtsformandskabet at fatte saadan

Beslutning:

Til Oparbejdelse af Baadstøer i nordre Rækvik og Molfarvik paa Arnøen i Skjærvo bevilges et Bidrag stort 300 — tre hundrede — Kroner af Amtskassen.

Tromsø den 11te Juli 1883.

A. M. Helberg,
Formand.

John Hagen,
Sekretær.

Enstemmig Beslutning: Indstillingen bifaldes.

Sag Nr. 66. Forslag om Nedsættelse af en Komite ang. Fattighuses Oprettelse.

Ordfører Engs Skrivelse og Komiteens Indstilling er saalydende:

Til

Tromsø Amtsformandskab.

Den mindre gode økonomiske Tilstand her i Landet i de senere Aar har fremkaldt større Sparsommelighed baade i det private og offentlige Liv. Opmærksomheden har derfor været henvendt paa Indskrænkning i de forskjellige Udgifter. I det kommunale Liv har især Udgifterne til Fattigvæsenet været Gjenstand for Overveielser.

Her i Landet maa man vel sige, at Fattigvæsenet er bedst organiseret i Byerne — især de større. Der har man allerede i et længere Tidsrum ferpleiet ikke arbejdsdygtige fattige Folk i „Fattighuse“, arbejdsdygtige i „Tvangsarbejdsanstalter“ og fattige Børn i saakaldte „Børnehjem“. Denne Organisation har udviklet sig mere og mere, og skal man have fundet sig tilfreds dermed.

Forskjellige Steder omkring paa Landet har man efterhaanden begyndt at følge Byernes Exempel, saaledes, at man har oprettet Fattighuse og benyttet disse

Fra Bjærkø til Torskens Kirkested er ca. 47 Kilometers Vei over det aabne Hav. Fra Bjærkø til Bergs Kirkested er ca. 80 Kilometer ogsaa over det aabne Hav.

Heraf vil man se, at Sands Herred med Hensyn til Veilængden til Distriktslægen, ikke er særdeles uheldig stillet, da der er mange Steder inden Amtet som er adskillig uheldigere stillet.

Bergs Herred er derimod ganske usædvanlig uheldig stillet i denne Retning, idet det ligger isoleret paa den ydre Side af Senjenø, medens dets Distriktslæge bor i Leavik, hvortil den korteste Afstand, tvers over Øen, hvor der ikke findes Spor af Vei, er 40 Kilometer, og Søveien er ca. 100 Kilometer, for det meste over det aabne Hav.

Det vil heraf fremgaa, at naar en Deling skulde foregaa vilde det være lidet heldigt, at Bergs og Sands Herreder dannede et eget Lægedistrikt, da Sands Herred som paapeget naturligt hører til, og har lettest Adkomst til Trondenæs, hvorimod en Læge med Bolig i Sand vilde være til liden Gavn for Bergs Herred.

Derimod skal man, i Lighed med tidligere Amtsformandskaber, paa det bedste anbefale Oprettelsen af et Lægedistrikt, udelukkende for Bergs Herred.

Tromsø den 14de Juli 1883.

Oskar Eng,
Formand.

R. Kaarbø,
Sekretær.

Enstemmig Beslutning: Indstillingen bifaldes.

Sag Nr. 43. Skrivelse fra Marine-Departementet om Ophævelse af Skyds efter Tilsigelse.

Komiteens Indstilling er saalydende:

Fra

Komiteen Nr. 3.

I Anledning af Sag Nr. 43 tillader Komiteen sig at indstille til Amtsformandskabet at afgive saadan

Erklæring:

Skyds efter Tilsigelse bør afløses ved Oprettelse af faste Stationer, og hvor saadanne ikke kan oprettes, fordi de blive for kostbare, bør Tilsigelsesskyds blot

bibeholdes for Embeds- og Bestillingsmænd, naar disse reiser i sine Stillingers Medfør.

Tromsø den 12te Juli 1883.

A. M. Helberg,
Formand.

John Hagen,
Sekretær.

Enstemmig Beslutning: Indstillingen bifaldes.

Sag Nr. 47. Amtets Skrivelse om Lappeopsynet.

Amtmandens Skrivelse og Komiteens Indstilling er saalydende:

Fra

Amtmanden i Tromsø Amt.

Som bekjendt har der i en Række af Aar hver Sommer i de Dele af Amtet, hvor Flytlapperne med sine Ren have opholdt sig i nogen større Mængde, været anvendt et saakaldet Lappeopsyn, hvis Opgave væsentlig har været at forrette som et mæglende og ordnende Mellemed mellem den fastboende Befolkning og Lapperne.

Da den nye Lov om Lapperne formodentlig kommer til at træde i Virksomhed til næste Aar, vil der opstaa Spørgsmaal om det fremdeles vil være nødvendigt eller hensigtsmæssigt i større eller mindre Udstrækning at bibeholde dette Opsyn eller om det nu antages at kunne inddrages.

Jeg skulde til Veiledning ved Besvarelse af dette Spørgsmaal ønske at kjende Meningerne inden Amtet og fornemmelig inden de Dele af samme, hvor Opsyn hidtil har været anordnet.

Paa Grund heraf henstiller jeg til Amtsformandskabet at ville udtale sig om Sagen.

Tromsø den 23de Juni 1883.

Chr. Kjerschow.

Til
Tromsø Amtsformandskab.

Fra

Komiteen Nr. 3.

I Anledning af Sag Nr. 47 tillader Komiteen sig at indstille til Amtsformandskabet at afgive saadan

Fra

Kommitteens Nr. 3.

I Anledning af Sag Nr. 71 tillader Kommitteens sig at indstille til Amtsformandskabet at fatte saadan

Beslutning:

Fogdens Forslag bifaldes.

Tromsø den 13de Juli 1883.

A. M. Helberg,
Formand.John Hagen,
Sekretær.

Enstemmig Beslutning: Indstillingen bifaldes.

Videre foretoges:

Udsat Sag Nr. 48 angaaende Matrikuleringen.

Enstemmig Beslutning: Indstillingen bifaldes.

Der refereredes:

Sag Nr. 72, Andragende fra Lap Ole Nilsen Eira ved Sagfører Kjerschow om Godtgjørelse af Præmie for endel dræbte Ræve.

Enstemmig Beslutning: Sagen tilstilles Kommitteens Nr. 3 til Indstilling.

Mødet blev derpaa udsat til i Eftermiddag Kl. 6.

N. J. Nilsen,

N. P. T. Nilsen.

Aar 1883 den 14de Juli om Eftermiddagen fortsattes Forhandlingerne paa samme Sted og ved samme Personale som i Formiddag. Samtlige Ordførere, undtagen Ordføreren fra Sand, der sygmeldtes, vare tilstede.

Der refereredes som

Sag Nr. 73. Indstilling fra Kommitteens Nr. 2 om Honorar for Sygehuskommissionen. Indstillingen er saalydende:

Fra

Kommitteens Nr. 2.

Kommitteens tillader sig at foreslaa ifølge tidligere Praksis at indstille til Amtsformandskabet at fatte saadan

Beslutning:

„Til Honorar for Sygehuskommissionen for Aaret 1882—83 bevilges af Medicinalfondet Kr. 150.00.“

Nicolaisen deltog ikke i denne Sags Behandling.

Tromsø den 14de Juli 1883.

Oskar Eng,
Formand.R. Kaarbø,
Sekretær.

Enstemmig Beslutning: Indstillingen bifaldes.

Sag Nr. 74. Indstilling fra Kommitteens Nr. 2 angaaende den Lyngens Distriktslæge tilstaaede Godtgjørelse for Tilsyn med Sindssyge.

Indstillingen er saalydende:

Fra

Kommitteens Nr. 2.

Kommitteens tillader sig at indstille til saadan

Beslutning:

Den Godtgjørelse af Kr. 64.00 aarlig der ved Beslutning under Sag Nr. 18 i 1877 blev tilstaaet Lyngens Distriktslæge for Tilsyn med de hos Lensmand Oxaas værende Sindssyge ophører herefter.

Tromsø den 14de Juli 1883.

Oskar Eng,
Formand.R. Kaarbø,
Sekretær.

Enstemmig Beslutning: Indstillingen bifaldes.

Sag Nr. 75. Indstilling fra Kommitteens Nr. 2 angaaende den Sygehuslægen til eget Brug overladte Sygestue. Indstillingen er saalydende:

Fra

Kommitteens Nr. 2.

Kommitteens tillader sig at indstille til Amtsformandskabet at fatte saadan Beslutning:
Det henstilles til Sygehuskommissionen at tage under Overveielse, hvorvidt

Med disse Bemærkninger henstilles det til Amtsformandskabet at afgjøre, hvorvidt det finder Grund til at fatte nogen ny eller forandret Beslutning i Sagen.

D. G. Evjen har for sin Reise til Stedet og for den i Sagen ydede Bistand beregnet 10 Kroner, som jeg har anvist til Udbetaling af Medicinalfondet.

Tromsø den 30te Juni 1883.

Til
Tromsø Amtsformandskab.

Chr. Kjerschow.

Fra
Kommitteens Nr. 2.

Komiteen tillader sig i Anledning af Sag Nr. 30 at udtale Følgende: Uagtet nærværende Sags Afgjørelse ved Amtsformandskabets Beslutning af 15de Juli 1882, tror Komiteen dog, paa Grund af Hr. Helbergs Skrivelse af 23de November f. A. og de paa Grund af samme fremkomne Oplysninger, at denne bør tages under fornyet Overveielse og Behandling.

Af Hr. Amtmandens Skrivelse af 30te Juni d. A. i Forbindelse med Ærklæring fra Bygmester Evjen synes det at fremgaa at den paa Doktor Engs Eiendom satte Værditakst i Forhold til de for Tiden gjældende Priser ere forhøje og yder saaledes ikke fuld Garanti som Pant for et Laan paa Kr. 9000.00.

Da Hr. Eng imidlertid har erklæret sig villig til ved Siden af det stillede Pant ogsaa at skaffe betryggende Selvskyldnerkaution som Sikkerhed for endel af Laanet, vil Komiteen tilraade at dette i Overensstemmelse med Amtsformandskabets Beslutning i forrige Aar udbetales ham, saasnt de dertil fornødne Midler kan tilveiebringes, om fornødiges ved Opsigelse af ældre Laan.

Komiteen tillader sig at foreslaa at der fattes saadan

Beslutning:

„Det i Amtsformandskabet i 1882 af Medicinalfondet til Doctor Eng bevilgede Laan stort Kr. 9000.00 udbetales ham snarest mulig, om fornødiges ved Opsigelse af ældre Laan, mod at han som Sikkerhed foruden det stillede Pant tilveiebringer betryggende Selvskyldnerkaution indtil Laanet er gaaet ned til Kr. 6000.00, Alt forøvrigt i Overensstemmelse med den tidligere fattede Beslutning.“

Komiteens Medlem Eng fratraadte under denne Sags Behandling.

Tromsø, 14de Juli 1883.

P. Chr. Nikolaisen,

R. Kaarbø,
Sekretær.

Ordfører Eng aftraadte under denne Sags Behandling.
Ordfører Hagen fremsatte Forslag om Udsættelse af denne Sags Behandling til førstkommande Mandag Formiddag Kl. 9.

Dette Forslag forkastedes med 12 Stemmer.

Enstemmig Beslutning: Indstillingen bifaldes.

Ordfører Eng indtog derpaa Sæde.

Sag No. 67. Regning fra afdøde Ingeniør Tygen for Tegninger m. V. til Karlsø Lægebolig.

Komiteens Indstilling er saalydende:

Fra
Kommitteens Nr. 2.

I Anledning af Sag No. 67 tillader Komiteen sig at bemærke, at i Henhold til Beslutning ved Sag No. 10 — 1877 er Karlsø Lægebolig og Sygehus oprettet af Karlsø Kommune ved Laan af Medicinalfondet og maa derfor Udgifterne til Tegninger m. v. ansees Medicinalfondet uvedkommende.

Komiteen tillader sig at indstille at fatte saadan

Beslutning:

Amtmandens Forslag om at Kr. 205 udredes af Medicinalfondet bifaldes ikke.

Tromsø den 14de Juli 1883.

Oskar Eng,
Formand.

R. Kaarbø,
Sekretær.

Paa Foranledning blev Komiteens Indstilling ændret derhen, at Sagen udstaar til næste Amtsformandskab, hvilket enstemmig bifaldtes.

Sag No. 72. Andragende fra nogle Fjeldlapper ved Sagfører Kjerschow om Udbetaling af Præmie for endel Reve.

Komiteens Indstilling er saalydende:

Fra
Kommitteens No. 3.

Ianledning Sag No. 72 bemærkes: Da der af Lensmand Heggens Skrivelse af 6te ds. synes at fremgaa, at Lapperne er fælles interesserede i omhandlede Ræ-

vefangst, kan ikke deres Prov for Lappernes Sagfører tillægges nogen Vægt. Man tillader sig derfor at indstille til Amtsformandskabet at fatte saadan

Beslutning:

Forlangendet imødekommes ikke.

Tromsø 14de Juli 1883.

A. M. Helberg,
Formand.

John Hagen,
Sekretær.

Enstemmig Beslutning: Indstillingen bifaldes.

Med Forsamlingens enstemmige Samtykke tillodes det Ordføreren fra Lyngen at tiltræde Reisen til sit Hjem iaften.

Mødet blev derpaa udsat til Mandag Kl. 11 Formiddag.

N. J. Nilsen.

N. P. T. Nilsen.

Aar 1883 den 16de Juli fortsattes Forhandlingerne paa samme Sted og under samme Administration som iforgaars. Samtlige Ordførere undtagen Ordføreren fra Lyngen var tilstede.

Bestyreren fremlagde i Forbindelse med Sag No. 1 som

Sag No. 77. Forslag til Amtskommunens Budget.

Amtmandens Overslag og Forslag til Beslutning af 17de April d. A. med Amtsudvalgets paategnede Vedtagelse, det endelige Budgetoverslag af 14de Juli d. A. og Komiteens Indstilling er saalydende:

Overslag over Tromsø Amtskommunes Udgifter og Indtægter samt Forslag til Beslutning om Paalæg af Amtsskat for Aaret 1884.

Udgifterne opføres saaledes:

1. Amtsformandskabet og Revisionen:

Disse Udgifter have i hvert af Aarene 1881 og 1882 udgjort noget over 2800 Kroner, hvoraf Halvdelen paa Medicinalfondet og Halvdelen her med Kr. 1400.00

2. Justits- og Politivæsenet:

a. Leie af Distriktsfængslet i Tromsø Kr. 1300.00

b. Hjælpefængslet i Ibestad:

Leie af Fængslet Kr. 200.00

Transp. Kr. 200.00 Kr. 1300.00 Kr. 1400.00

Transp. Kr. 200.00 Kr. 1300.00 Kr. 1400.00

Løn til Vagtmesteren " 100.00

Fangers Forpleining " 20.00

c. Politiopsyn under Markeder " 320.00

d. Thingene " 300.00

3. Sindssyges Forpleining kostede i Aaret 1879 omtrent Kr. 15000.00

i — 1880 — " 17000.00

i — 1881 — " 16500.00

i — 1882 — " 18400.00

Udgifterne i 1884 antages at burde anslaaes til Kr. 17500, hvoraf som bekendt $\frac{1}{5}$ falder paa Fattiggasserne, altsaa her $\frac{1}{5}$ 3500.00

4. Døvtumme: Af saadanne opholdt sig i 1882 et Antal af 12 Stk. paa Instituter for Amtets og Fattiggassernes Regning ialt med en Udgift af ca. 3250 Kr. eller i Gjennemsnit af 270 Kr. for hver. Omkostningerne variere fra 100 til 360 Kroner, eftersom Vedkommende var paa Institutet det hele eller en Del af Aaret. Forudsat at et omtrent lignende Antal vil blive understøttet i 1884 og at Amtsformandskabet fremdeles vil fastholde, at Fattiggasserne adrede $\frac{1}{4}$, opføres her med et rundt Tal 300.00

5. Blindes Undervisning opføres som før med 1000.00

6. Abnorme eller aandssvage Børns Undervisning ligesaa som før 1800.00

7. Til Veivæsenet er som bekendt i de senere Aar særskilt udlignet 1 Krone pr. Skylddaler, hvilket har givet en Indtægt af heved 1800 Kroner aarlig. Jeg antager imidlertid at det nu er mest stemmende med den nye Lovgivning om det kommunale Skattevæsen, at Udligningen sker underet baade for Veivæsenet og for de øvrige Amtsudgifter, og at Veivæsenet opføres i Budgettet med en rund Sum, hvilken jeg, da Amtsformandskabet antagelig ikke for Tiden vil forhøje Udligningen for Veivæsenets Vedkommende, blot opfører med 1800.00

8. Skydsvæsenet:

a. Skydsskafferløn efter Fradrag af $\frac{1}{3}$ som Statskassen yder som sædvanlig Kr. 120.00

Transp. Kr. 120.00 Kr. 23220.00

Sag Nr. 68. Bidrag til Landhusholdningsselskabet.

Bestyrelsens Skrivelse med Bilage og Komiteens Indstilling er saal.:

Fra
Bestyrelsen af Tromsø Amts
Landhusholdningsselskab.

Herved giver man sig den Ære at fremsende:

1. Beretning om Selskabets Virksomhed i 1882.
2. Indberetning fra Agronom Hansen om hans Fjøsbejlinger i Vaaren 1882.
3. Do. fra Samme om hans øvrige Reiser og Virksomhed i 1882.
4. Do. fra Lars Erikson Langnæs om Fjøsbejlinger foretagne af ham Vaaren 1882.
5. Do. fra Samme om Do. i Høsten 1882.
6. Uddrag af Selskabets Regnskab for 1882.

Man tillader sig at andrage om at der af Amtskommunens Midler maa blive tilstaaet Selskabet det samme Bidrag for Tiden fra 1ste Juli 1884 til 30te Juni 1885 som hidtil, nemlig 1000 Kroner.

Tromsø den 7de Juli 1883.

Paa Medbestyreres og egne Vegne

Chr. Kjerschow.

Til
Tromsø Amtsformandskab.

Beretning om Tromsø Amts Landhusholdningsselskabs Virksomhed i Aaret 1882.

Det ved § 2 i Selskabets Love befalede Fællesmøde afholdtes den 15de Juli 1882 i Tromsø By, hvor Amtsformandskabet da var samlet. Ved Mødet fremlagdes Beretning om Selskabets Virksomhed i 1881 og Regnskab for samme Aar med besvarede Antegnelser, hvortil afsagdes Decision. De udgaaende Medlemmer af Bestyrelsen Sagfører A. Moursund og Lensmand L. Schjetlein bleve gjenvalgte.

Dyrskuer bleve i Aarets Løb afholdte paa Gaardene Sæter og Holm i Dyrø Sogn den 24de og 25de Juli, paa Gaarden Bolla i Ibestad den 27de s. M. og paa Gaardene Stakvik og Hansnæs i Karlsø den 3die og 4de August. Som Prisdømmere forrettede Statsagronom Jensenius og Amtsgagronom Hansen. Efter Sædvane holdt Jensenius Foredrag for den tilstedeværende Almue om Kreaturstel. Dyrskuerne vare

godt besøgte og flere af de fremstillede Dyr pene og vel stelte. Bedst i saa Henseende var Forholdet i Dyrø. Der fremstilledes:

paa Sæter	6	Okser,	104	Kjør,	10	Kviger	og	8	Sauer
paa Holm	7	—	80	—	13	—	—	0	—
paa Bolla	7	—	135	—	18	—	—	0	—
i Karlsø	2	—	85	—	8	—	—	10	—
Ialt	22	Okser,	404	Kjør,	49	Kviger	og	18	Sauer.

Præmier uddeltes i Dyrø til Værdi Kr. 120.00, hvoraf Landhusholdningsselskabet tilskjød Halvdelen og Sognet Halvdelen, i Ibestad til Værdi Kr. 105.00 hvoraf Selskabet Kr. 65.00 og Herredet Kr. 40.00, og i Karlsø til Værdi Kr. 80.00, som udrededes af Selskabet.

Samtidig med Dyrskuerne afholdtes Udstillinger af Landbrugsprodukter og Husflidsgjenstande. Søgningen til disse vil sees af nedenstaaende Fortegnelse:

De udstillede Gjenstandes Slags.	Antal Udstillere.			
	Dyrø.	Ibest.	Karlsø	Ialt.
Smør	17	14	9	40
Ost	10	8	1	19
Vævede, strikkede og syede Sager	20	89	17	126
Broderede .og hækede Sager . . .	3	12	0	15
Snedker- og andet Træarbeide . .	1	2	0	3
Ialt	51	125	27	203

Paa hvert af Stederne uddeltes Præmier til Beløb omtrent 30 Kr., tilsammen 90 Kr., hvilket Beløb det Kgl. Selskab for Norges Vel har haft den Godhed at bevilge.

Den i Selskabets Tjeneste værende Agronom J. M. Hansen bereiste i Aarets Løb forskjellige Dele af Amtet dels for at give Veiledning i Jordbrug og Kreaturstel, dels for at undersøge Torvmyrer og give Undervisning i Torvens Behandling, dels endelig for at afholde Fjøsbejlinger. Hansens to Beretninger om disse Reiser, den ene omfattende Fjøsbejlingerne om Vaaren, den anden hans Fjøsbejlinger om Høsten vedlægges som Bilage.

Foruden Agronom Hansen havde Selskabet endvidere som sædvanligt antaget Gaardbruger Lars Erikson Languæs til baade Vaar og Høst at foretage Fjøs-befaringer i forskellige Dele af Amtet. L. Eriksøns to Indberetninger om disse Reiser vedligge som Bilage hermed. Det vil af disse Beretninger sees, at Kreatur-stellet inden dette Amt endnu lader meget tilbage at ønske, men man faar haabe, at de gjentagne Fjøsbefaringer og Dyrskner lidt efter lidt ville virke til et bedre Stel ogsaa blandt den Del af Almuen, som endnu ikke ved at drage fuld Nytte af sine Kreaturer.

Ved Udgangen af 1882 havde Selskabet et Antal af 144 Medlemmer. Kontingenten er 1 Krone aarlig. Af Amtets 18 Herreder ydede de 11 aarlige Bidrag tilsammen til Beløb 132 Kroner. Forøvrigt vil Selskabets økonomiske Stilling samt Størrelsen af de Bidrag, som det har oppebaaret af Statskassen, Amtskommunen og Selskabet for Norges Vel sees af hoslagte Uddrag af Regnskabet for Aaret 1882.

Tromsø den 31te Marts 1883.

Chr. Kjerschow. J. Koht. A. M. Helberg.
A. Moursund. L. Schjetlein.

*Indberetning til Bestyrelsen for Tromsø Amts Landhusholdningsselskab
om Fjøsbefaringer i 1882.*

Agronom Hansens Beretning af 31te Mai 1882.

I Tiden fra 21de Marts til 16de Mai d. A. har jeg undersøgt Kreatur- og Fjøs-stellet i Ibestad og Skjærvø Herreder, og herunder som det, der nærmest var min Opgave, søgt at opmuntre og veilede Befolkningen til et bedre, et mere samvittighedsfuldt og lønnende Stel.

I Ibestads Herred foretoges Befaringer fra og med 22de Marts til og med 19de April og besøgte ialt 334 Steder med tilsam. 233 Hester, 263 Oxer og Ungfæ, 3134 Smaafæ og 1069 Melkekjør. Omsættes dette til Kjør, efter hvad jeg her antager for rimeligt, nemlig $1\frac{1}{2}$ Ko pr. Hest og 5 Faar pr. Ko, faar man omtrent 2364 Kjør. Til disse havde der ved Indsættelsen om Høsten efter mine Noteringer i Tabellerne omtrent 173920 Vg. Hø, hvilket giver ca. 74 Vog pr. Kofoder. Ved Befaringen havde en Høbeholdning af tils. 30080 Vgr., hvilket fordelt paa 2364

Kjør giver $12\frac{1}{2}$ Vog pr. Ko. Gjennemsnittet af Befaringstiden i Ibestad var 5 April. Regner man at der endnu forestod 60 Dages Fodring i Hus, havde der en Høbeholdning, der svarer til 15 Mark pr. Dag til hver Ko. Fra medio April kommer fra Lofoten ikke saa ubetydelige Kvantum Fiskehoder der benyttes til Kreaturføde, saa at de i Forening med den opgivne Høbeholdning nok vil være tilstrækkelig til at vedligeholde Kreaturenes Huld, men neppe til at give fuld Afdraat.

I Skjærvø Herred foretoges Befaringer fra og med 24de April til og med 10de Mai. Jeg besøgte ialt 142 Steder, med tils. 47 Hester, 60 Oxer og Ungfæ, 1120 Smaafæ og 428 Melkekjør. Dette svarer til 782 Kjør. Til disse havde der ved Indsættelsen omtrent 31287 Voger Hø, hvilket giver ca. 40 Voger pr. Ko. Gjennemsnittet af Befaringen i Skjærvø var 3die Mai. I 32 Fjøse med 126 Kofoder var der allerede dengang straaløst. Paa de øvrige 110 Steder havde en Høbeholdning af ca. 2308 Voger, der svarer til $3\frac{1}{2}$ Vog pr. Ko = 6 Mark pr. Dag, naar man vilde regne at Fodringen i Hus endnu vilde vare i 40 Dage. Noget kan det dog hjælpe til at forøge Foderet for Kjorenes Vedkommende, at man kan regne, at ved Befaringstidens Udløb vilde Smaa- og Storfæet tage sin hovedsagelige Næring ude paa Marken og i Fjæren, saa det til dem beregnede Foder vilde komme Melkekjorene tilgode. Værre stiller det sig i de 32 Fjøse, hvor intet Hø fandtes. Der maa ogsaa Melkekjorene tage sin Føde udenfor Fjøset, undtagen forsaavidt angaar de Surogater som tilberedes ved Kogning, saasom Tarre og Fiskeaffald, men med et saadant vandholdigt og kraftløst Foder kan ingen Afdraat ventes. Endskjønt en stor Del af Almuen ikke har faaet Øinene op for det pekuniære Tab man paafører sig ved at sulteføde sine Creature, maa det dog siges til deres Ros at de fleste gjør alt muligt for at tilveiebringe Surogater, naar de ser Høet slipper op, for at ikke Creaturene skal lide Mangel. Der var Steder hvor de knapt havde 20 Voger Hø pr. Ko fra Høsten, og endda kunde deres Creature være ved godt Huld. Det var dog kun paa de Steder hvor der var stadig Anledning til at faa Fisk og Fiskeaffald. Det er et Bevis paa at Fisk er et udmærket godt Hjælpesoder til Creaturene, da den ved sin Rigdom paa kjøddannende Emner hjælper paa de andre Surogater, saasom Tang og Tarre, da de paa det nærmeste ingen Kjødemner indeholder. Paa de Steder hvor der ingen Adgang var til Fisk og hvor kun Tang, Tarre og Birkenis benyttes til Hjælpesoder, der var Creaturene altid i daarlig Foderstand.

Fjøsene og deres Indredning er paa de fleste Steder meget daarlige. Af 334 Fjøs, som jeg har besøgt i Ibestad Herred, har jeg i den dertil bestemte Rubrik i Schemaerne givet 43 Fjøs Karakter „godt“, deraf enkelte meget godt, paa 179 Steder „maadelig“ og paa de øvrige 112 Steder „slet“. I Skjærvø Herred er af 142 Fjøs 5 gode 88 maadelige og 49 slette. Af de 334 Fjøs i Ibestad, har jeg i den for Renholdelse bestemte Rubrik givet 183 Karakterer „godt“ og „meget godt“ paa 134 Steder „maadelig“; men paa de øvrige 17 Gaarde „slet“. I Skjærvø var af 142 Fjøser Renholdelsen noteret med 60 „gode“, og meget gode, 74 „maadelig“ og de øvrige „slette“. Hvad Kreaturerne Huld angaar, stod det nogenlunde i Forhold til Renligheden, saa at hvor Renholdelse af Kreaturene var iagttaget, der var ogsaa Kreaturene i nogenlunde god Stand.

I de Aar, jeg har reist paa Fjøsbejlinger, har jeg ikke fundet Kreaturene saa gjennemgaaende bra ved Huld som iaar; dette grunder sig vel paa forskjellige Omstændigheder. Det foregaaende Aar var et meget godt Græsaar, saa at meget og godt Hø avledes, Høsten var mild og snebar, saa at Kreaturene tog sin Føde paa Marken langt udi Oktober, saa derved sparedes meget Hø. Forhaabentlig gjør ogsaa de gjentagne Fjøsbejlinger sit til at Folk begynde at forlade gamle Fordomme, og befitte sig paa at indføre et fornuftigere, mere regningssvarende og mod de stakkels Dyr mere hensyntagende og kjærlighedsfuldere Stel.

Sluttelig skal jeg ikke undlade at bemærke at jeg overalt i de befarede Distrikter blev modtagen med Velvillie og Imødekommenhed.

*Indberetning til Tromsø Amts Landhusholdningsselskab
fra Amtsgonom J. M. Hansen om de af ham foretagne Reiser i Aaret 1882.*

Efter Anmodning fra Opsidderne paa Gaarden Vinje i Dyrø, reiste jeg derhen en af de første Dage af Juni for at opstikke nogle Grøfter paa to Myrer, der paatænkte tørlagte; samtidig fik jeg Anledning til at undervise i andre Retninger vedkommende Jordbruget og Kreaturstellet. Der saavel som paa et Par andre Gaarde praktiserede jeg som Dyrslæge. Fra Vinje reiste jeg til Gaardene Sæther og Klubbenæs, hvor jeg paa begge Steder paaviste Anlæg af lukkede Grøfter; paa førstnævnte Sted gaves ogsaa Veiledning i Anlæg af Koldt vandstel for Melken. Den

13de s. M. reiste jeg efter Anmodning om Veiledning i Torvundersøgelse fra to Opsidderne paa Gaarden Rensaa i Ibestad. Hos en af Rekvirenterne fandtes god Brændtorv paa en større Myr, der indeholdt et Brændtorvlag af 2½ M. Tykkelse. Hos den Anden fandtes ogsaa Torv, men Brændtorvlaget var af ringe Dybde. Derfra reiste jeg til Sandstrand i Trondenes, men da Rekvirenten var fraværende paa Fiske kunde intet udrettes. Da jeg indehavde flere Rekvitioner fra forskjellige Gaarde i Lavangen, Ibestads Herrsd, om Torvundersøgelser, reiste jeg direkte til Tennevold; der blev en større Myr undersøgt, der tilhørte 4 af Opsidderne; Myren indeholdt et meget godt Brændtorvlag af ca. 2 M. Tykkelse. Hos en af de øvrige Opsidderne fandtes en liden Myr i Udmarken, der indeholdt meget god Brændtorv. Paa Gaarden Hessevig blev alle Myrer undersøgte, men der var jeg ikke saa heldig at finde brugbar Brændtorv, undtagen hos en af Opsidderne, der havde en Myr paa sin Hjemmejord, hvori fandtes brugbar Brændtorv. Da Torv ikke tidligere har været brugt der paa Gaarden, blev et Torvskjær oplagt under min Veiledning og Torvens videre Behandling blev praktisk vist. Hos to af Opsidderne gaves Undervisning i agronomisk Retning. Paa Gaarden Aa undersøgte flere Myrer i Udmarken, men kun paa tvende mindre Myrer fandtes brugbar Brændtorv; ligeledes undersøgte nogle Myrer paa Soløi, men kun paa en mindre Myr fandtes ganske god Brændtorv. Paa sidstnævnte Sted har man et Par Aar benyttet Torv til Brænde, saavidt vides det eneste Sted paa den Kant af Lavangen; men for Eftertiden kommer nok Torven til at blive mere paaagtet, da Skoven er temmelig medtaget. Paa Gaardene Moshaug og Spansgaard blev flere Myrer undersøgte, men jeg var ikke saa heldig at finde Brændtorv undtagen paa en Parcel af en Myr, der laa under Gaarden Moshaug. Fra Spansgaarden reiste jeg til Forsbakken, hvor jeg besøgte alle Opsidderne; da Gaarden ligger høit tilfjelds, er det hovedsagelig Fødrift der bør lægges Vind paa, som jeg ogsaa fremholdt for Beboerne. Den 23de s. M. reiste jeg fra Forsbakken over til Salangsdalen. Paa Gaarden Lund besøgte jeg alle Opsidderne, hvor min hovedsageligste Beskjeftigelse bestod i at give Undervisning i Kreatur- og Melkestel; hos en af Opsidderne paaviste jeg hvorledes nogle Grøfter skulde anlægges paa et tidligere opdyrket Jordstykke som var meget vandsygt. Hos tvende af Opsidderne fandt jeg gode Opkomstkilder i Nærheden af Husene, som jeg tilraadede Vedkommende at benytte til Koldt vandstel for Melken. Da de

havde Interesse for et saadant Anlæg, haaber jeg at de med det første faar de fornødne Melkesaaer og Dækning over Kilden. Fra Lund reiste jeg efter Opfordring til Bonæs, hvor jeg hos to af Opsidderne underviste i Jordforbedringer, Gjødselblanding m. v.; ligeledes besøgte jeg to Opsiddere paa Gaarden Hokstad, hvor jeg paaviste Anlæg af nogle Grøfter paa en liden Myr, der skulde plogvendes. Den øverste Del af Salangsdalen egner sig udmærket godt for Fædrift, da der er vidtstrakte og gode Havnegange. Flere af Befolkningen deroppe fodrede sine Kreature meget godt om Vinteren, saa de havde god Nytte af dem Aaret rundt; den som havde den bedste Besætning og tillige et meget godt Kreaturstel var Johan Larsen Lund. Den 11te Juli reiste jeg til Tromsø for at overvære Fællesmødet i Landhusholdningsselskabet og tillige forat faa bestemt mine Reiser for den resterende Del af Sommeren. Den 19de reiste jeg efter Opfordring til Gaarden Finland, hvor jeg besøgte alle Opsidderne, som ønskede mit Raad i Anledning af deres Kreaturstel m. v. Hos en af Opsidderne paa Gaarden Brødstad opstak jeg nogle Grøfter paa en større Myr, der var taget under Kultur, men var endnu for vandsyg.

Den 23de s. M. reiste jeg til Sæther i Dyrø forat deltage som Prisdommer paa de af Landhusholdningsselskabet her i Amtet foranstaltede Dyrskuer og Udstillinger af Smør, Ost og Husflidsgjenstande. Om Udstillingerne har jeg tidligere afgivet ærbødigt Beretning, ledsaget af Præmieliste, hvortil jeg tillader mig at henvise.

Den 24de Juli afholdtes Dyrskue paa Gaarden Sæther i Dyrø, der besøgtes af 120 Kreature, hvoraf 6 Okser, 104 Kjør, 10 Kviger og 8 Faar; deraf præmiebelønnedes 1 Okse, 24 Kjør og 1 Kvice. De fremstillede Okser vare smaa og forkrøblede, saa det saa ud for at Kalvopdrættet har været mangelfuldt; det samme kan ogsaa siges om Kvigerne.

Den 25de s. M. afholdtes Dyrskue paa Gaarden Holm i Dyrø der besøgtes af 100 Kreature, hvoraf 7 Okser, 80 Kjør og 13 Kviger; deraf præmiebelønnedes 25 Kjør og 1 Kvice. Hvad ovenfor er sagt om Okserne og Kvigerne gjelder ogsaa her. Paa begge Dyrskuer var mange Mennesker tilstede der fulgte Bedømmelsen og de afholdte Foredrag med Interesse.

Den 27de s. M. afholdtes Dyrskue paa Gaarden Bolla i Ibestad, der besøgtes af 160 Kreature, hvoraf 7 Okser, 135 Kjør og 18 Kviger; deraf præmiebelønnedes

2 Okser, 39 Kjør og 2 Kviger. Der var flere af de udstillede Dyr der var velskabte med veludviklede Melkeorganer, disse hørte hjemme fornemmelig fra Bolla og inden for til Ibestad, derimod var de mindre vel udviklede fra de ytterste Gaarde i Bygden, hvor de ikke tidligere har havt Anledning til at overvære Dyrskuer. Der var mange Mennesker tilstede som med Opmærksomhed og Interesse fulgte Bedømmelsen og de afholdte Foredrag. Den 4de August afholdtes Dyrskue paa Handelsstedet Hansnæs i Karlsø Herred, der besøgtes af 95 Kreature, hvoraf 2 Okser, 85 Kjør, 8 Kviger og 10 Faar; deraf præmiebelønnedes 1 Okse, 27 Kjør og 1 Kvice. De fleste af de forestillede Dyr vare under Middellaadigheden, baade hvad Bygning og Melkeorganernes Udvikling angaar. Den 5te s. M. reiste jeg til Kammen forat bonitere en Torvmyr.

Efter Reiseplanen skulde jeg reise fra Karlsø direkte til Malangens Herred; men grundet paa en Beskadigelse i et af mine Ben, maatte jeg efter Lægens Raad holde mig i Ro en Tid. Den 18de s. M. reiste jeg til Malangens Herred ifølge Opfordring fra Ordføreren i Malangens Formandskab. Paa Gaardene Haugen og Mestervig besøgtes 7 Opsiddere, hvor jeg dels underviste i de forskjellige Grene af Jordbruget og dels i Kreatur- og Melkestel. Paa Gaarden Sjaavigøren besøgte jeg alle Opsidderne, hvor jeg hos en af dem paaviste Anlæg af nogle Grøfter, medens jeg hos de andre Opsiddere gav Raad og Veiledning i Et og Andet vedkommende deres Jordbrug og Kreaturstel. I Nordfjord besøgtes 2 Opsiddere, hvoriblandt Formandskabets Ordfører. Der opstagedes nogle Grøfter paa en større Myr, som for en Del var paabegyndt til Opdyrkning. Hos 3 af Opsidderne paa Aspenæs paavistes ligeledes Anlæg af flere Grøfter, Veiledning gaves ogsaa i andre Retninger vedkommende Jordbruget. Paa Gaarden Lanæs var jeg hos 5 af Opsidderne, hvor jeg hos samtlige underviste i Jordbrug og Melkestel, ligeledes undersøgte Myrerne hos to af Opsidderne. Hos den Ene var jeg saa heldig at finde meget god Brændtorv paa tvende Myrer; hos den Anden derimod, fandtes ikke Spor af Brændtorv. Paa Gaarden Havnvaag undersøgte jeg Myrerne hos 4 Opsiddere, men kun hos en af dem fandtes en liden Myr med ganske god Torv. Hos en af Opsidderne paa Kirkevig undersøgtes nogle Myrer, men jeg var ikke saa heldig at finde brugbar Torv. I Nordbybugt blev ogsaa nogle Myrer undersøgte hos 3 af Opsidderne, hvor jeg paa en større Myr fandt ganske god Brændtorv. Under Reiserne i Distriktet

blev der paa ethvert Sted forklaret, hvorledes Torvmyren skulde behandles baade med Grøftning og Anlæg af Torvskjær ligesom ogsaa Fremgangsmaaden med Skjæring og Opsætning til Torkning blev praktisk vist.

Befolkningen i Malangen interesserede sig meget for Jordbruget og hvad dertil hører, saa de gjerne modtog de Raad og den Veiledning som jeg kunde yde dem.

Den 29de August reiste jeg fra Malangen til Sørbygden i Trondenæs Herred, hvor jeg paa Gaardene Fuskevaag og Voldstad underviste i Grøftning, Behandling af Nyland, Gjødelsblanding m. v. Paa Gaarden Gausvig besøgte jeg 6 Opsiddere, hvor jeg udelukkende underviste i agronomisk Retning. Paa Skaanland bestod min Virksomhed hovedsagelig i Paavisning af nyt Agerland og Grøftning af samme. Det hidtil brugte Agerland bestod i Undergrunden hovedsagelig, ialfald for flere af Opsiddernes Vedkommende, af Skjælsand, med et tyndt Madjordlag af saakaldet Dødmuld, der nok giver godt Straa, men daarlig og ofte ingen Kjærne, formodentlig af Mangel paa Fosforsyre. Fra Sandtorv reiste jeg til Grøtavær for at bonitere Torvmyrerne, der senere skal udskiftes af Fællesskab. Paa samme Sted fik jeg ogsaa Anledning til at give Undervisning i andre Retninger vedkommende Jordbruget. Paa Gaarden Dale blev ogsaa Myrerne boniterede, for senere at udskiftes af Fællesskab. Fra Dale reiste jeg til Lundenæs, hvor jeg paa Opfordring undersøgte nogle Myrer om Brændtorv fandtes. En Myr i Nærheden af Gaarden, som har været benyttet til Torvskjær, indeholdt endnu betydelig Mængde Torv af forskjellig Godhed. Den 16de September reiste jeg til Slagstad i Sands Herred, hvor jeg boniterede Torvmyrerne for senere at udskiftes af Fællesskab. Før jeg forlod Sands Herred blev jeg af en af Opsidderne paa Østnæs opfordret til at komme derhen, da han ønskede mit Raad i forskjellige Ting vedrørende hans Gaardsbrug. Efter Reiseplanen skulde jeg i den sidste Halvdel af September reise til Bardo, men den Reise maatte opsættes, da jeg i 2 Uger maatte indstille mine Reiser, grundet paa Sygdom i mit Ben. Fra Lyngen havde jeg modtaget en skriftlig Rekvisition i Torvanliggender, som ikke kunde udføres i Høst af Mangel paa Tid.

Fra Skjærvø og Kvænangens Herredsstyrelser blev der indsendt Andragender til Bestyrelsen for Landhusholdningsselskabet om at de ønskede jeg skulde foretage en Fjøsbesørgelse og Eftersyn af Høbeholdningen m. v.

Den 30te September reiste jeg fra Hjemmet forat fortsætte Reisen til Kvænangen, hvor jeg agtede at begynde mine Besørgelser. I nævnte Herred besøgte jeg 98 Gaarde. Paa disse fandtes tils: 25 Hester, 50 Oxer og Ungfæ, 231 Melkekjører og 949 Faar = 408 Kofoder efter $1\frac{1}{2}$ Ko pr. Hest og 5 Faar pr. Ko. Til disse Kreaturer havde ca. 20890 Voger = 376020 Kilo Hø, hvilket giver 50 Voger = 900 Kilo Hø pr. Kofoder. De to foregaaende Aar har jeg ogsaa besøgt samme Herred. Da havde pr. Kofoder 25 og 35 Voger pr. Kofoder; er Vægten paa Høet nogenslunde rigtig beregnet, har Hømængden fordoblet sig pr. Kofoder siden første Gang jeg besøgte Herredet. Hvad Fjøsene angaar, er de omtrent i samme Tilstand som første Gang, dog kunde jeg spore nogle Forbedringer af de Mangler som jeg tidligere har paapeget, saasom Vinduer indsat og Indredning af Baaser m. v. De forrige Aar, da jeg besøgte Herredet, havde jeg ikke Anledning til at besøge Spildere. Da jeg i Høst besøgte Øen befandtes Kreaturbesætningerne tilsammen at udgjøre 55 Kofoder. Høbeholdningen udgjorde i Gjennemsnit 23 Voger = 416 Kilo pr. Kofoder. Der havde fra 15 Voger til 41 Voger Hø pr. Kofoder. Naar det gaar ned til 15 Voger Hø til 1 Ko. for en 8 Maaneders Vinter, bliver der ikke store Portioner for Dag.

I Skjærvø Herred besøgte ialt 128 Gaarde. Paa disse fandtes tilsammen 78 Heste, 94 Oxer og Ungfæ, 427 Melkekjører og 977 Faar = 834 Kofoder. Til disse Kreaturer havde ca. 65550 Voger = 1179960 Kilo Hø, hvilket giver ca. 78 Voger = 1404 Kilo pr. Kofoder. Af den Del af Skjærvø Herred, som jeg besøgte, kan paa det nærmeste $\frac{2}{3}$ Dele henregnes til Landdistrikt, hvor det er forbundet med meget Besvær, ja om Foraaret næsten ugjorligt, at faa Surrogater til Kreaturerne fra Søen, saa de har ikke andet at stole paa end det Hø de har samlet om Sommeren. Disse havde ca. 95 Voger = 1710 Kilo Hø pr. Kofoder. Den øvrige $\frac{1}{3}$ Del af den besøgte Del af Herredet er Sødistrikt, hvor Gaardene ligger ved Kysten, hvor de har mere og mindre let Adgang til de Surrogater, der vindes fra Søen. Disse havde kun 54 Voger = 972 Kilo Hø pr. Kofoder.

Jeg vil ikke undlade at bemærke, at flere af de mere oplyste Almuemænd i Sjødistrakterne ikke har sat ind sine Kreaturer paa Surrogater, da de ere ganske godt forsynede med Hø og deres Kreaturstel forresten er ulasteligt; men saa er det desværre saa mange Andre som har saa ondt for at aflægge det gamle tilvante Stel.

Hvad Lyngen angaar, saa blev jeg ogsaa saa godt som overalt modt med Velvilje. Der maatte jeg reise meget blandt Finner og Kvæner, saa Sproget var mig til Hinder; men man viste sig meget velvillig i at skaffe mig Tolk, saa jeg klarede mig let ud af Vanskeligheden, idet man reiste med mig uden Betaling.

Fra Balsfjord tog jeg hjemover med Dampskib. Paa denne Reise anvendte jeg noget over 4 Uger.

Ogsaa paa disse Reiser benyttede jeg Anledningen til at samtale med Folk om Melkestellet, dette vigtige Anliggende for Gaardbrugeren. Den gamle Methode at sile Melken i Fade eller Trug og sætte paa Hylderne i Staen, hvor den snart i den sterke Stuevarme bliver sur, er endnu bragt saa godt som overalt, medens Koldtvandsmethoden, der baade er billigere, letvindtere og fordelagtigere, er lidet eller slet ikke kjendt.

Da jeg i Slutningen af min forrige Beretning udtalte mig om dette Emne, skal jeg denne Gang ikke længere opholde mig ved det; men jeg vil paa det bedste anbefale enhver, som har Anledning dertil, at skjønke denne for Kreaturavlingen saa vigtige Sag sin Opmærksomhed.

Til Alle, som paa disse Reiser viste mig Velvilje og bistod med Raad eller Daad, frembæres herved min forbindtligste Tak.

Jeg skal ikke undlade at bemærke, at det var en Glæde naar at reise om og at se Kreaturstellet, da som for bemærket, Kreaturerne i Almindelighed var bra fodret, og de Beholdninger af Hø, som endnu havde, vare ikke saa smaa, at nogen Nød udover Vaaren kunde være at befrygte. Grunden hertil, nemlig det rige Føderaar ifjor og den milde Høst og Vinter, har jeg allerede for et enkelt Sted for berørt. Men om man end til sin Glæde ser at Forandring til det Bedre, Kreaturstellet betræffende, er skeet paa mange Steder, staar der endnu meget hvad dette angaar tilbage at ønske. Og Hindringerne for et godt Kreaturstel er paa disse Kanter baade mange og betydelige. For det første har vi Fiskeriøt, som lægger Beslag paa Mandens Tid og Kraft, saa at Jordbruget og endda mere Kreaturstellet bliver for ham noget fremmed og uvedkommende. Dernæst har vi den altfor store Deling eller Sønderlemmelsen af Jordbrugene i altfor smaa Parceller, der gjør Jordbruget saa lidet lønnende at Manden tildels er nødt til at søge ud paa de større Fiskerier og overlade Kreaturstellet og for en Del saa godt som det hele Stel hjemme til

Kvinden. Var Brugene derimod større vilde det lønne sig for Manden at ofre Jordbruget og Kreaturstellet mere Tid, Opmærksomhed, Arbeide og Omtanke; men nu nødes Manden at søge sit væsentligste Ophold paa Soen enten hjemme eller borte paa Fiskerier Aaret rundt.

Af Kvinden, paa det Standpunkt hun i disse Egne i Almindelighed staar, kan man ikke vente, at hun skal gjøre mere end hun gjør. Til Slutning vil jeg tilføie det Ønske, at enhver som har Evne og Anledning til at række en hjælpsom Haand til Forbedring af Kreaturstellet vil lægge sin Skjærv til, og han bør, naar han gjør det, være forvissat om at han bidrager noget til at lette det Tryk, der i økonomisk Henseende hviler paa disse Egne, ligesom ogsaa til at mildne Nøden for de uskyldige Dyr.

Indberetning til Tromsø Amts Landhusholdningsselskab om Fjøsbevinger
i Oktober og November 1882.

Lars Eriksons Beretning af 30te December 1882.

Ved mine Fjøsbevinger, som jeg i afvigte Oktober og November ifølge Anmodning af Landhusholdningsselskabets Bestyrelses Formand, Stiftamtmanden, foretog, havde jeg som tidligere paa disse Reiser to Ting for Øie, Kreaturstellet og Melkestellet. Til det første, Kreaturstellet, henregner jeg foruden Kreaturerne Fodring ogsaa Fjøsenes Indretning og Stellet forøvrigt.

Mine Fjøsbevinger i Høst er efter Samraad med rette Vedkommende foretaget i Balsfjorden og en Del af Tromsøundet, Ramfjorden. Med Dpsk. Malangen ankom jeg til Tennæs 17de Oktober. Der forblev jeg et Par Dage dels for at samraade mig med Hr. Lensmand Wennberg, efter hvis Anmodning jeg var kommen hid, og som viste sig meget villig til at gaa mig tilhaande med Raad og Daad, og dels anvendte Tiden til at gjøre mig bekjendt med Kreaturstellet her. Fra Tennæs tog jeg over til Josefvand og derfra til Tagvand og lige til Langvadslid. Nedover tog jeg paa østre Side af Sagolvvandet. Fra Storsteunæs reiste jeg over til Nordkjøsen og tog derfra udover til Ornæs. Fra Ornæs reiste jeg over Fjorden til Sandoren og Malangøidet og reiste udover til Holmen, Langstrand og Sletten, hvorfra jeg tog over til Stornæs, og derfra fortsatte jeg Reisen indover Tromsøundets

Grændser og befor Ramfjorden rundt til Hundbjerget. Paa Sandøren skulde jeg efter Aftale træffe Leusmand Wennberg; men da han var forhindret ved Forretninger, havde han skrevet til et Par af Opsidderne der, som efter Anmodning fulgte med mig omkring paa Gaardene og saaledes lettede mig Adgangen til mine Undersøgelser.

I Balsfjorden undersøgte jeg Kreaturstellet paa 190 Gaarde, hvor der tilsammen fandtes en Besætning af 860 Melkekjør, 327 Ungfæ og Oxer, 140 Heste og 1937 Smaafæ og med en Høbeholdning af 112898 Voger, hvilket giver i Gjennemsnit paa hver Ko 63 Vog. At Fodermængden i Forhold til Kreaturbesætningen var forskjellig paa de forskellige Gaarde behøver jeg vel neppe at bemærke. Dog skal tilføies, at det mindste Antal Voger Hø, jeg fandt paa hver Ko, var 20 og det meste 110.

I Ramfjorden besøgte jeg 43 Gaarde, hvor der tilsammen havdes 174 Melkekjør, 52 Ungfæ og Oxer, 19 Heste og 305 Smaafæ og med en samlet Høbeholdning af 19780 Vog, hvilket giver paa hver Ko omkr. 60 Vog. Her varierede Fodermængden i Forhold til Kreaturbesætningerne fra 45 til 90 Vog paa Koen.

Hvad angaar Kreaturstellet forøvrigt, nemlig Fjøsenes Indredning m. m., saa har denne Side af Sagen tiltrukket sig større og større Opmærksomhed efter hvert som man har vundet Bugt med dets værste Fiende Sultefodringen, der for faa Aar tilbage var saa almindelig og dreves i en saa forfærdelig Maalestok at den maatte vække tænkende og følende Menneskers Opmærksomhed og Medlidenhed. Heri er der vistnok i de senere Aar foregaaet en ikke ubetydelig Bedring, men dermed maa man ikke tro at Alt er færdigt. Der er endnu, hvad Fodringen angaar, meget at rette paa, hvis den ikke alene skal kunne kaldes upaaklagelig, men virkelig god. Endnu er der altfor mange, som ikke ved, hvormeget Hø en Ko behøver for Vinteren, naar den skal fødes godt, og kanske endnu flere er der, som ikke har Rede paa hvor meget Hø de har, naar Besætningen sættes i Fjøset. Saa længe Folk ikke har Forstand paa eller har Interesse for disse Ting kan en ordentlig Fodring ikke blive mulig.

I Fjøsenes Indredning er her i den senere Tid foretaget Forandringer til det Bedre, især blandt den yngre Del af Befolkningen. Der gives saaledes lyse, rummelige og tørre Fjose, hvor Kreaturerne trives godt; men der findes desværre

ogsaa mange trange, mørke og fugtige Fjose, hvor Kreaturerne vantrives. Fattigdommen er jo her en vigtig Faktor; men ogsaa Mangel paa Sands, Interesse og det rette Syn paa Tingen gjør særdeles meget.

Hvad Fjøsenes Indredning angaar, saa behøves dertil ikke store Kapitaler, men Sands for et godt og lønnende Kreaturstel. Jeg skal kun gjøre opmærksom paa Baasene, der ofte ere uhensigtsmæssige, korte og trange og i det hele besværlige og brydsomme for Kreaturerne at staa og ligge i. Hvad Udnyttningen af Gjødselstoffene angaar, saa kunde herom være meget at sige; men jeg vil dog lade dette udstaa til senere.

Om Melkestellet har jeg talt tidligere; men da dette er af stor Betydning for Landhusholdningsstellet, vil jeg heller ikke denne Gang lade dette ubesørt, især da det ogsaa nu var et af Formaalene for min Reise. Hvad jeg tidligere har sagt om den hidtil brugte Fremgangsmaade med Melken, at sile den i Fade, Trug eller Ringer og sætte den op paa Hylder og lade den staa til den løber sammen eller bliver tyk, er i flere Henseender uheldig. Den er kostbar; thi den kræver ikke lidet Brænde ved den idelige Vaskning af Melkekjørerne og desuden betydeligt Arbejde, da Vaskningen af Melkekopperne maa være omhyggelig ikke blot for Renlighedens Skyld, men for at hindre Syredannelsen i Melken. Dette Slags Melkestel bliver et meget uøkonomisk Stel baade hvad Brændsel og Tid angaar og slet ikke at anbefale, især for den Fattige. Men hvad der er ligesaa vigtigt, om ikke vigtigere er at denne Fremgangsmaade giver et mindre Udbytte af Fløde og igjen et mindre Udbytte i Smør og af en ringere Kvalitet. Thi om end den største Omhu vises ved Vaskningen af Melkefadene, og den forsigtigste Ildning hvor Melken staaar, vil den dog løbe for hurtig sammen og blive sur, saa en Del af Fløden bliver i Melken. Melken bliver da ogsaa i flere Henseender ikke god; thi den snerer og afsætter Myse. Det gjælder om til enhver Tid af Aaret at kunde holde Melken passende kold, til den har givet al Fløden fra sig. Dette kan kun ske, om Melken sættes i en passende varm eller maaske rettere, passende kold og tør Kjølder. Men allerbedst er det, om Melken siles i Blikkopper og sættes i en Vandkilde eller Opkommer, som har den passende Temperatur, der næsten aldrig bliver for lav, men snarere for høi. Med andre Ord: Vandet bliver næsten aldrig for koldt, men ofte for varmt. En Vandkilde eller Opkommer findes paa de fleste Eiendomme, og

over en saadan kan sættes et Hus eller Skjul. Der kan Melken anbringes hele Sommeren, som forøvrigt er den vanskeligste Tid for Melken, og tildels for hele Aaret. Om Vinteren kan man forsaa vidt Kilden da ikke skulde kunne benyttes, sætte Melkekopperne i en Stamp med Vand, hvori der haves Sne, for at holde det passende koldt. Om Sommeren er det jo vanskeligere hvor der ikke er en brugbar Vandkilde; men ogsaa da kan Vandstampen bruges, naar man har Sne opbevaret fra Vinteren til at afkjøle Vandet med. At opbevare Sneen er jo ikke vanskeligt. Denne Fremgangsmaade med Melken, som man har kaldt Afkjølings- eller Koldt- vandsmethoden, er den billigste og bedste, man for Tiden kjender. Den kræver intet Brændsel, lidet Vask og saaledes liden Tid. Men den giver det bedste Udbytte af Fløde og Smør. Denne Fremgangsmaade søgte jeg ogsaa paa min Reise med særlig Flid at uundervise Folk om. Heldigt var det ogsaa, at Marken var bar, saa der paa flere Gaarde kunde paavises Vandkilder eller Opkommere til Brug for Melken. Der findes naturligvis en stor Del, som ikke vil forlade det gamle Stel; men der findes ogsaa dem, som har forsøgt Koldt vandsmethoden og ikke vil forlade den, da de har fundet den at være baade letvindtere og ligefrem fordelagtigere end den gamle. Blandt saadanne kan nævnes Kirkesanger Nilsen, Handelsmand Jetmundsen og Hans Pedersen Veiskillet i Balsfjorden. Jeg haaber, at disse Mænd paa Grund af den Agtelse og Tillid, de almindelig nyder, og den Interesse, de har for Sagen, ogsaa vil kunne virke overbevisende paa andre i den Retning.

Endelig skal jeg tilføie, at jeg paa enkelte Undtagelser nær, blev vist Velvilje og Imødekommenhed paa mine Reiser, og paa mange Steder fik jeg det Indtryk, at jeg var rigtig velkommen.

Til sidst vil jeg da udtale min Tak til Hr. Lensmand Wennberg og andre brave Mænd, som ved sin Imødekommenhed og sin Bistand var til megen Støtte for min Gjerning.

Uddrag af Regnskabet over Tromsø Amts Landhusholdningselskabs
Indtægter og Udgifter i Aaret 1882.

Indtægt:

1. Beholdning fra Regnskabet for 1881	Kr. 612.45
2. Bidrag af Kommuner for Aaret 1882:	
a. Amtskommunen	Kr. 1000.00
b. Maalselvns Herred	20.00
c. Ibestads do.	20.00
d. Tromsø Sundets do.	20.00
e. Salangens do.	10.00
f. Trondenæs do.	10.00
g. Skjærvø do.	10.00
h. Malangens do.	10.00
i. Lenviks do.	10.00
j. Bergs do.	10.00
k. Kvænangens do.	8.00
l. Lyngens do.	4.00
	1132.00
3. Bidrag af Statskassen:	
a. for 1ste Halvaar 1882	Kr. 544.00
b. - 2det —	554.00
	1098.00
4. Bidrag af Private:	
A. for 1880 af 8 Medlemmer i Bardo	Kr. 8.00
B. - 1879—1881 af 5 Medlemmer i Trondenæs	10.00
C. for 1882:	
1. af 35 Medlemmer i Tromsø By	35.00
2. af 109 Medlemmer i Amtets Landdistrikt	110.00
	163.00
	hvoraf en betalt Kr. 2.00
5. Bidrag af det Kongelige Selskab for Norges Vel til Præmie ved Udstillinger af Landbrugsprodukter og Husflidsgjenstande i 1882	90.00
6. Renter af Penge i Tromsø Sparebank for Aaret 1882	11.43
	Tilsam. Kr. 3306.88

Udgift:

1. Forskud ved Udgangen af Aaret 1882	Kr. 347.44
2. Agronom J. M. Hansen:	
a. Løn for Aaret 1882	Kr. 800.00
b. Skyds og Diæt paa Reiser	297.85
	„ 1097.85
3. Udgifter ved Fjosebefaringer:	
a. i Vaaren 1882	Kr. 440.89
b. i Høsten „	276.00
	„ 716.89
4. Bidrag til Præmier ved Dyrskuer:	
a. i Ibestad Herred	Kr. 65.00
b. i Dyrø do.	60.00
c. i Karlsø do.	80.00
	„ 205.00
5. Bidrag til Præmier ved Udstillinger af Landbrugsprodukter og Husflidsgjenstande	90.00
6. Forskjellige Udgifter, saasom Trykning, Bekjendtgjørelser m. v.	137.40
7. Beholdning:	
a. Forskud til Ole Haagenen	Kr. 40.00
b. Restancer	90.00
c. I Tromsø Sparebank	559.88
d. Kontant	22.42
	„ 712.30
	<u>Tilsam. Kr. 3306.88</u>

Fra
Kommitteens Nr. 3.

I Anledning af Sag Nr. 68 tillader Kommitteens sig at indstille til Amtsfor-
mandskabet at fatte saadan

Beslutning:

Til Tromsø Amts Landhusholdningsselskab bevilges af Amtskommunens
Midler for Aaret fra 1ste Juli 1884 til 30te Juni 1885 et Tilskud af 1000 — et
tusinde — Kroner paa Betingelse af at lignende Beløb ydes af Statskassen.

Tromsø den 11te Juli 1883.

A. M. Helberg,
Formand.

John Hagen,
Sekretær.

Enstemmig Beslutning: Indstillingen bifaldes.

Sag Nr. 71. Forslag til Markedsafgift.

Fogdens Forslag og Komiteens Indstilling er saalydende:

Fra
Fogden i Senjen og Tromsø.

I Henhold til Lov af 20de August 1848 og vedlagte Opgave tillader jeg
mig at bringe følgende Afgift for Skibottens Marked i Vinteren 1883—84 i Forslag,
nemlig:

for November Marked 1883	Kr. 6.80
- Januar — 1884	5.30
- Marts — 1884	11.09

Tromsø den 10de Juli 1883.

Til
Tromsø Amt.

N. J. Nilsen.

Opgave over de til Politiopsyn paa Skibottens Marked
i de 3 sidste Aar medgaaede Udgifter.

Aar.	Udgifternes samlede Beløb		Handlen- des Antal	Udgifternes Middelbeløb		Handlen- des Mid- deltal.
	Kr.	Ore.		Kr.	Ore.	
November 1880	109	48	18			
1881	118	90	15			
1882	139	63	22			
=	368	01	55	122	67	18
Januar 1881	68	74	13			
1882	77	61	10			
1883	53	49	16			
=	199	84	39	66	61	13
Marts 1881	156	31	10			
1882	81	46	11			
1883	94	94	10			
=	332	71	31	110	90	10

Senjen og Tromsø Fogedembede, 10de Juli 1883.

N. J. Nilsen.